

Savusalo Nelli & Savusalo Alina

YKSITYISEN PÄIVÄKODIN PERUSTAMINEN

Selvitys yksityisen päiväkodin perustamistoimenpiteistä sekä tarpeesta Haapajärven kaupungissa

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Lokakuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Ylivieska	Aika Lokakuu 2016	Tekijä/tekijät Savusalo Nelli & Savusalo Alina
Koulutusohjelma Sosiaaliala		
Työn nimi YKSITYISEN PÄIVÄKODIN PERUSTAMINEN		
Työn ohjaaja Helinä Nurmenniemi		Sivumäärä 39+2
Työelämäohjaaja -		
<p>Opinnäytetyön ajatus oli selvittää mitä toimenpiteitä vaaditaan yksityisen päiväkodin perustamiseen ja millaista päivähoiton tarvetta Haapajärven kaupungin alueella olisi. Työn idea lähti omasta mielenkiinnosta perustaa yksityinen päiväkotitoiminta, jolloin työlle ei ole toimeksiantajaa. Työssä käsitellään yrittäjyyttä sosiaalialalla ja erityisesti päivähoitoyrittäjyyttä. Lisäksi teoriassa avataan keskeisimmät käsitteet.</p> <p>Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuskysymyksiin pyrittiin saamaan vastaukset teorian sekä haastatteluiden myötä kertyneillä tiedoilla. Haastattelut olivat avoimia haastatteluita. Haastattelutilanteet nauhoitettiin ja lopuksi litteroitiin. Haastateltavina olivat kaksi päivähoitoyrittäjää sekä varhaiskasvatusjohtaja.</p> <p>Haastatteluiden ja teorian pohjalta kehittyi ajatus Päiväkotitoimintasuunnitelmasta, joka on luonnos yksityisestä päiväkodista. Tulosten perusteella päiväkodin perustamiseen vaaditaan monia toimenpiteitä, joita pitää huomioida jo ennen perustamista. Lisäksi tutkimuksessa selviää Haapajärven kaupungin päivähoiton tarve. Tutkimuksen tavoitteena on kehittyä ammatillisesti sekä saada vastaukset tutkimuskysymyksiin.</p>		
Asiasanat kasvatuskumppanuus, lapsen luovuus, päivähoito, päivähoitoyrittäjyys, varhaiskasvatussuunnitelma		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Ylivieska	Date October 2016	Author Savusalo Nelli & Savusalo Alina
Degree programme Social services		
Name of thesis The founding of a private day care centre		
Instructor Helinä Nurmenniemi	Pages 39+2	
Supervisor -		
<p>The topic of this thesis is the founding of a private day care centre, and what measures are required for establishment. Idea of this thesis comes from own interesting to set up a private day care centre, and in which case is not subscriber for this thesis. And in addition to find out what kind of day care need would be in the Haapajärvi city area. This thesis focuses on entrepreneurship for social sector and especially day care entrepreneurship. Additionally in the theoretical part of this thesis will be opened the most important concepts.</p> <p>This thesis is a qualitative investigation. Answers for the research questions tried to get with theory and interview. The interviews were open-ended interviews. Interview situations were recorded and then transcribed. Interviewed were two daycare entrepreneurs and early childhood education leader.</p> <p>On the basis of interviews, was born the idea of day care center Touhutupa, which is draft of private day care centre. According to the results, there are many actions, which need to be taken into, account even before in the establishment of day care center. In addition to research survives the need for day care in the Haapajärvi. The aim of the study is professional development and to get answers to investigation questions.</p>		

<p>Key words educational partnership, child's creativity, day care, day care entrepreneurship, early childhood education plan</p>
--

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 YRITTÄJYYS SOSIAALIALALLA	3
3 PÄIVÄHOITO	6
3.1 Päivähoitoa ohjaavat lait	7
3.2 Kasvatuskumppanuus.....	9
3.3 Varhaiskasvatussuunnitelma	11
3.4 Päiväkoti ympäristö ja turvallisuus.....	12
3.5 Lapsen luovuus	14
4 PÄIVÄHOITOYRITTÄJYYS	18
4.1 Päiväkodin perustamiseen vaadittavat lait	19
4.2 Yksityisten palveluiden järjestämismahdollisuudet.....	21
4.3 Liiketoimintasuunnitelma	22
4.4 SWOT-analyysi	23
5 AINEISTO JA MENETELMÄT	25
6 VAATIMUKSIA YKSITYISEN PÄIVÄKODIN SUUNNITTELUUN	27
6.1 Yrittäjien haastattelu	27
6.2 Haapajärven varhaiskasvatusjohtajan haastattelu	30
6.3 Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hyväksymiskriteerit päivähoitopalvelun tuottajalle..	31
6.4 Päiväkoti Touhutuvan toiminta-ajatus	32
7 POHDINTA	34
LÄHTEET	37
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Hahmotelma SWOT-analyysistä	23
KUVIO 2. Oman yrityksen SWOT-analyysi.....	35

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aiheena oli selvittää yksityisen päiväkodin perustamiseen vaadittavat toimenpiteet. Työn idea lähti meidän molempien mielenkiinnosta perustaa tulevaisuudessa oma yksityinen päiväkoti eikä meillä näin ollen ole toimeksiantajaa. Halusimme selvittää millaiset mahdollisuudet Haapajärven kaupungissa olisi toimia yksityisenä päivähoitoyrittäjänä. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittyä ammatillisesti ja saada perustiedot yksityisen päiväkodin perustamisesta sekä toiminnan kannattavuuden selvittäminen Haapajärven kaupungissa.

Tutkimuskysymykset opinnäytetyössämme olivat:

1. Mitä toimenpiteitä vaaditaan yksityisen päiväkodin perustamiseen?
2. Millaista tarvetta yksityiselle päiväkodille olisi Haapajärven kaupungissa?

Rajasimme opinnäytetyön sisältöä siten, että emme vielä laatineet liiketoimintasuunnitelmaa, sillä se ei tässä vaiheessa ole tarpeellista meidän kohdallamme. Pyrimme vain selvittämään toimenpiteet, joita yrityksen perustamisvaiheessa tulisi huomioida. Tulevaisuudessa voisimme hyödyntää keräämäämme tietoa, jos päätyisimme perustamaan oman päivähoitoyrityksen.

Alussa avaamme teoriassa sellaisia asioita, joita itse koimme tärkeiksi tiedoiksi päivähoitoyritystä varten. Käsittelemme päivähoitoa ja yrittäjyyttä ohjaavaa lainsäädäntöä, varhaiskasvatussuunnitelmaa, kasvatuskumppanuutta, lapsen luovuutta sekä päiväkotiympäristöä ja turvallisuuden merkitystä. Lisäksi käsittelemme myös päivähoitoyrittäjyyttä sekä yleisesti yrittäjyyttä sosiaalialalla.

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Perustamistoimenpiteistä keräsimme tietoa haastattelemalla kahta päivähoitoyrittäjää Ylivieskan kaupungissa, ja päivähoidon tarvetta Haapajärven kaupungissa selvitimme heidän varhaiskasvatusjohtajaltaan. Haastatteluiden pohjalta mietimme oman päiväkodin toiminta-ajatusta. Tämän myötä syntyi idea päiväkoti Touhutuvasta, joka painottaa toiminnassaan erityisesti lapsen luovuutta.

SWOT-analyysin avulla pohdimme yrityksen mahdollisuuksia, uhkia sekä vahvuuksia ja heikkouksia. Pohdinta osuudessa käytimme SWOT-analyysia apuna siihen, kuinka muutamme yrityksen uhat mah-

dollisuuksiksi sekä heikkoudet vahvuuksiksi. Tämän analyysin avulla tiedostimme olemassa olevat riskit, mutta niitä ei olisi mahdotonta kääntää mahdollisuudeksi perustaa toimiva päivähoitoyritys.

2 YRITTÄJYYS SOSIAALIALALLA

Yksityisiä sosiaalipalveluja ovat yksityisistä sosiaalipalveluntuottajien valvonnasta annetun lain (603/1996) mukaan sellaiset yksityisen henkilön tai yhteisön tuottamat vanhusten ja päihdehuollon, lasten ja nuorten huollon, vammaisten, lasten päivähoidon tai kehitysvammaisten palvelut tai muut vastaavat sosiaalihuollon palvelut, joita palveluntuottaja antaa korvausta vastaan. Lain piiriin kuuluvat myös julkisyhteisöjen perustamien liikeyritysten tuottamat palvelut, mutta ei perhehoito eikä omaishoidon tuella järjestettävä hoito. (THL, tilastoraportti 25/2011.)

2000-luvulla yksityisen sektorin osuus sosiaali- ja terveystalvelujen henkilöstöstä on kasvanut. Sosiaalipalveluissa kasvu on ollut vielä nopeampaa kuin terveystalveluissa. 2000-luvun alusta yksityisen sektorin osuus sosiaalipalvelujen henkilöstöstä on kasvanut kymmenen prosenttia. (THL, tilastoraportti 33/2011.) Myös vuoden 2012 sosiaalialan toimialaraportista käy ilmi, että yksityisten palvelujen määrä on nousussa. Yksityisten palvelujen yleistyessä asiakkaalla on suurempi mahdollisuus vaikuttaa palveluihin. (Sosiaalialan toimialaraportti 5/2012.)

Sosiaalialan yrittäjyys on kasvava yrittäjyyden ala ja ajankohtainen ilmiö. Monet yhteiskunnan muutokset, kuten väestön ikääntyminen, palvelujen kasvava kysyntä sekä kunta- ja palvelurakennemuutos, luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia. (Kainlauri 2007, 9.)

Tällä hetkellä sosiaalipalveluyritysten kehitys- ja kasvumahdollisuudet ovat paljolti riippuvaisia julkisen sektorin päätöksistä palvelutuotannon järjestämisestä. Noin 70 prosenttia sosiaalipalveluyritysten myynnistä tapahtuu joko suoraan tai välillisesti kunnille. Näin ollen yritysten kasvu sekä menestyminen on melko lailla riippuvaista siitä, ostavatko kunnat heiltä palveluja tai luovatko he toisenlaisia edellytyksiä yrittäjyydelle. (Kainlauri 2007, 10.)

Vuonna 2000 sosiaalipalveluja tuottavia toimintayksiköitä oli vajaa 2700 ja vuonna 2010 niitä oli 4350 toimintayksikköä. Näistä toimintayksiköistä 64,9 prosenttia oli yritysten ja 34,7 prosenttia järjestöjen ylläpitämiä. Vuonna 2010 palveluntuottajia oli 2922. Samalla palveluntuottajalla voi olla useampia toimintayksiköitä. (THL, tilastoraportti 25/2011.) Vuonna 2010 yksityisissä sosiaalipalveluissa työskenteli yhteensä noin 41 700 henkeä. Suurimmat asiakasmäärät olivat päivähoidossa, asumispalveluissa ja kodinhoitoavussa. (THL, tilastoraportti 25/2011.)

Kunnat ostavat merkittävän osan yksityisistä sosiaalipalveluiden tuottamista palveluista. Sosiaalipalvelutoimintayksiköistä noin 73 prosenttia myy vähintään puolet palveluistaan kunnille joko makсутoumuksilla tai ostopalvelusopimuksen perusteella. Ikääntyneiden palveluasuminen oli vuonna 2010 yleisin toimiala yksityisissä sosiaalipalveluissa. Lasten päiväkodit olivat myös yleinen toimiala, ja vuonna 2010 niitä olikin 615 toimintayksikköä. (THL, tilastoraportti 25/2011.) Kotitaloudet ostavat yksityisiä sosiaalipalveluja aika vähän, yleisimpiä ostopalveluja ovat lasten päivähoido ja kotipalvelu. (Kainlauri 2007, 23.)

Sosiaalipalvelujen kehitys on kytköksissä yhteiskunnan muuhun kehitykseen, kuten elinkeinorakenteen muutoksiin, talouden muutoksiin sekä poliittisen järjestelmän muutoksiin. Tärkeää on myös ottaa huomioon hyvinvointipalveluja koskevat käsitykset. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 17.)

Sosiaalialan yrittäjyydessä on tiettyjä erityispiirteitä poiketen muusta yrittäjyydestä. Sosiaalialan yrittäjyys on usein pienyrittäjyyttä, naisvaltaista yrittäjyyttä sekä lisäksi eettisyys ja ammatillisuus kulkevat vahvasti mukana yrittäjyydessä. Myös markkinoiden epätäydellisyys sekä valtion ja kuntien tietyt ohjeet, jotka eivät samassa määrin koske muuta yrittäjyyttä. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 20.)

Pienyrittäjyys on yksi sosiaalialan yrittäjyyden ominaisuus. Tulevaisuuden kysymysmerkki onkin, että miten pienyritysten käy suomalaisessa sosiaali- ja terveystaloudellisuudessa. Kansainvälisesti on kuitenkin osoitettu, että pienestä sosiaalialan yrityksestäkin voi syntyä suurikin yritys. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 20–21.)

Sosiaalialan yrittäjyys on yleensä naisyrittäjyyttä. Vuonna 2003 Suomessa oli 71 000 naisyrittäjää, mikä oli 33 prosenttia kaikista yrittäjistä. Naisilla haasteena on yleensä perheen ja työn sovittaminen yhteen. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 21.) Yrittäjinä naisille haastavinta on saada rahoitusta yritykselle, mikä voi liittyä osittain naisten yritysten toimialoihin. Toinen haaste on verkostojen luonti yrittäjyyden kannalta. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 22.)

Sosiaalialan yrittäjyyden markkinoiden epätäydellisyyttä kuvataan sanoilla osittais-, puolittais-, vales- ja epäaidot markkinat. Sosiaalialan markkinoilta puuttuu täydellinen kilpailu, ja jossain vaiheessa se tuntuu jopa mahdottomalta. Markkinoilla ei välttämättä ole kilpailua, jos palvelun tuottajia tai tilaajia, esimerkiksi kuntia, on vain yksi tai muutamia. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 23–24.)

Yrittäjien keskinäinen yhteistyö on erittäin tärkeää yksityisellä sektorilla. Varsinkin pienyrittäjien kannattaa olla yhteistyössä muiden yrittäjien kanssa. Kokemusten vaihto on tärkeää innovaatioiden siirrolle, yleisten toimintatapojen kehitykselle sekä alan kulttuurin menettelytapojen synnylle. Yhteistyö kunnan kanssa on yksi menestystekijä. (Sinkkonen & Komulainen 2004, 126.)

3 PÄIVÄHOITO

Päivähoidon perustehtävät voidaan määritellä joko suppeasti tai laajasti. Suppeasti määriteltynä päivähoidon perustehtäviin kuuluu lasten hoito, kasvatusta ja opetus. Nämä kolme voidaan määritellä päivähoidon ydintehtäviksi. Päivähoidossa tehdään tiivistä yhteistyötä vanhempien kanssa sekä laajaa verkostotyötä eri ammatillisten tahojen kanssa. Näitä tahoja voivat olla esimerkiksi neuvola, puheterapia, toimintaterapia, lastensuojelu, koulu ja sairaala. Laajan tulkinnan mukaan perustehtäviin kuuluu lisäksi verkostotyö, vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö ja lastensuojelun tukitoimi. (Koivunen 2009, 11.) Päivähoito on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa sekä vuorovaikutusta lapsen kanssa, mutta myös lapsen vapaalla leikillä on tärkeä merkitys päivähoidon arjessa. Laadukkaana varhaiskasvatuksen perusta on ammattitaitoinen henkilöstö, toimiva yhteistyö vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisen kesken eli kasvatuskumppanuus, suunnitelmallinen ja tavoitteellinen päivähoito varhaiskasvatussuunnitelman avulla sekä turvallinen ympäristö toteuttaa palveluita. (Stakes 2006, 11.)

Päivähoitoa ja varhaiskasvatuspalveluita uudistetaan ja kehitetään koko ajan. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin linjauksiin on koottu keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet:

- lapsella on oikeus päivähoidon
- vanhemmillä on ensisijainen kasvatustavastuu lapsestaan
- varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisen jatkumon lapsen kehityksen kannalta
- päivähoito ja sen eri muodot ovat keskeisin varhaiskasvatuksen toimintaympäristö

Päivähoidolla on monia eri muotoja. **Päiväkoti** on lasten päivähoidon varten varattu tila, jossa toteutetaan tavoitteellista varhaiskasvatusta. **Perhepäivähoito** tapahtuu hoitajan kodissa tai lapsen omassa kodissa. **Ryhmäperhepäivähoito** on kodinomaisissa tiloissa toteutuvaa päivähoidon, jossa kaksi hoitajaa voi hoitaa yhteensä kahdeksaa lasta. **Kolmiperhepäivähoidossa** perhepäivähoitaja hoitaa kahden tai kolmen perheen lapsia lasten omassa kodeissa esimerkiksi vuoroviikoin. **Vuorohoito** on päivähoidon, jota tarjotaan myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. **Avoimella varhaiskasvatustoiminnalla** tarkoitetaan kunnan, seurakunnan, järjestöjen tai yksityisten palvelutuottajien tarjoamaa avointa varhaiskasvatusta niille lapsille ja vanhemmille, jotka ovat kotona. Esimerkkejä tällaisista toimista ovat erilaiset kerhot ja leikkipuistot. **Esiopetusta** tarjotaan lapselle vuotta ennen kouluun menoa. Se on maksutonta suunnitelmallista opetusta, hoitoa ja kasvatusta. Esiopetusta tarjotaan sekä päiväkodeissa että kouluissa. **Aamu- ja iltapäivätoiminta** on myös yksi päivähoidon muodoista, mutta sitä tarjotaan lä-

hinnä peruskoulun ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 99.) Jokaisen palveluita tuottavan on kuitenkin noudatettava varhaiskasvatusta ohjaavia lakeja ja säännöksiä sekä valtakunnallisia linjauksia, joiden mukaan tulisi toimia sekä tuottaa palveluita.

3.1 Päivähoitoa ohjaavat lait

Jotta varhaiskasvatus olisi mahdollisimman laadukasta, oikeudenmukaista ja turvallista, täytyy sitäkin suunnitella, ohjata, valvoa ja valmistella erilaisia päivähoitoa ohjaavilla lainsäädännöillä. Nämä toimet kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016.) Lasten päivähoitoa ohjaavat lait ja asetukset määrittävätkin pitkälti varhaiskasvatuksen toteuttamista oikein perustein ja laadukkaaseen hoitoon pyrkien (Stakes 2006, 8).

Varhaiskasvatuslaissa (36/1973) määritellään varhaiskasvatuksen järjestämisestä tavoitteellisesti sekä lapsen oikeudet osallistua varhaiskasvatukseen. Laissa on määritelty tietyt tavoitteet palveluiden tuottamista ja suunnittelua varten, joissa on huomioitu tavoitteellinen lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon edistäminen. Erityisesti kasvatuksellisuus ja lapsen yksilöllisen kehityksen huomioiminen ovat keskeisiä tavoitteita varhaiskasvatusta järjestettäessä. Lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, ja sen avulla kasvua sekä kehitystä on arvioitava säännöllisin väliajoin yhdessä vanhempien kanssa. Tätä lakia voidaan toteuttaa päivähoidon eri muodoissa, joko kunnan, kuntayhtymän tai jonkin muun palveluntuottajan toimesta. Myös yksityisen päivähoidon tuottajan on noudatettava tätä lakia järjestäessään palveluita. Laissa myös sanotaan, että ympäristön, missä varhaiskasvatusta järjestetään, tulee olla lapsen kehitystä ja oppimista edistävä, ottaen huomioon myös terveellisyys ja turvallisuus. Varhaiskasvatuslaissa määritellään myös eri toimialat, jotka valvovat palveluiden järjestämistä laissa määrätyn perustein sekä ohjaavat ja tarvittaessa kehittävät varhaiskasvatuksen palveluita. (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36.)

Asetus lasten päivähoitosta (239/1973) kattaa mm. ohjeistuksia päivähoitopaikkojen hakemusten hakemisesta, käsittelystä sekä päivähoidon tarpeesta ja järjestämisestä alueellisesti tasapuolisesti. Päivähoitopalveluita on siis järjestettävä kaikille alle kouluikäisille, huomioiden myös eri kielen ja kulttuurin tukeminen, jos se on tarpeellista. Tähän voi vaikuttaa esimerkiksi se, että alueella on paljon monikulttuurisuutta tai useampia erilaisia kieliä puhuvia perheitä. Asetuksessa on säädetty myös varhaiskasvatuksen työntekijöiden kelpoisuusehdoista ja lasten välisestä suhdeluvusta. Päiväkodissa täytyy

olla vähintään yksi työntekijä, jolla on riittävä laissa määritelty sosiaalihuollon ammatillinen kelpoisuus, enintään kahdeksaa kolmivuotiasta lasta kohden tai vaihtoehtoisesti enintään neljää alle kolmevuotiasta lasta kohden. (Asetus lasten päivähoitosta 16.3.1973/239.)

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005) pyrkii takaamaan asiakkaalle laadukkaan palvelun siten, että henkilökunta olisi riittävästi koulutettuja, perehdytettyjä ja alan ammattilaisia työssään. Tässä laissa on määritelty myös päivähoiton henkilöstön kelpoisuusvaatimuksia, esimerkiksi lastentarhanopettajalla täytyy olla vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, jolla saa lastentarhanopettajan koulutuksen tai sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinto, joka kattaa riittävän laajuiset varhaiskasvatukseen sekä sosiaalipedagogiikkaan erikoistuneet opinnot. Lisäksi laissa säädetään myös tilapäisestä poikkeamasta kelpoisuusvaatimuksissa. (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.4.2005/272.) Myös valtioneuvoston asetuksessa sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksissa (608/2005) on määritelty erikseen tarkemmin kelpoisuudesta erityislastentarhanopettajan toimeen, jonka palveluita on järjestettävä päivähoitossa esiintyvän tarpeen mukaisesti (Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.7.2005/608, 2§). Lisäksi kaikkien varhaiskasvatuksen parissa työskentelevien ja palveluita järjestävien on noudatettava lakia lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002), esittämällä työnantajalle työntekijöiden rikosrekisteriotteet, jotta voidaan tavoitteellisesti suojata sekä turvata lasten hoito ja kasvatusta (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504).

Lisäksi päivähoitoon sovelletaan myös joissain tapauksissa sosiaalihuoltolakia (1301/2014) sekä lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), vaikka päivähoito ei ole enää vuoden 2013 jälkeen ollut sosiaalihuoltoa, eikä siis näin ollen sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu. Kuitenkin varhaiskasvatuslain perusteella järjestettyyn toimintaan ja palveluihin sovelletaan vielä tois- taiseksi muutamia asetuksessa asetettuja kohtia sekä myös joissain laissa olevia viittauksia sosiaalihuoltolakiin esimerkiksi varhaiskasvatuksen hallintoon tai palveluiden tasavertaiseen saatavuuteen liittyen. (Opetushallitus 2016.)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) määrittää päivähoitosta perittävät maksut, niiden määrät, tulorajat sekä perimättä jättämiset tai mahdollisen maksun alentamisen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734, 7a§). Myös laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996) vaikuttaa päivähoitoon siten, että alle kouluikäisen lapsen vanhemmat tai joku muu lapsen hoitaja voivat saada rahallista korvausta, jos lapsen hoito järjestetäänkin

vaihtoehtoisesti muualla kuin päiväkodissa, kuten esimerkiksi omassa kotonaan tai muussa kodinomaisessa hoitopaikassa (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20.12.1996/1128).

Lisäksi myös lastensuojelulaki (417/2007) tuo päivähoitoon oman ripauksensa, ja on myös tärkeä osa varhaiskasvatuksen lainsäädäntöä. Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen ja suojeltuun kasvuun sekä tasapainoiseen kehitykseen, jota myös lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava. Lisäksi yhteistyössä vanhempien tai huoltajien kanssa on tuettava ja edistettävä heidän kasvatustaan sekä lapsen hyvinvointia. Lastensuojelulaki velvoittaa päivähoitoakin antamaan ehkäisevää sekä erityistä tukea lapsen turvallista kasvua ja kehitystä edistäen sekä vanhemmuutta tukien. Lastensuojelulaki myös velvoittaa lastensuojelu- tai rikosilmoituksen tekoon, jos aihetta sellaiselle huomataan. (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417.)

3.2 Kasvatuskumppanuus

”Kasvatuskumppanuus on suhde, jossa varhaiskasvatushenkilöstö ja vanhemmat tietoisesti sitoutuvat lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen.” (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen, 2009, 118.)

Kasvatuskumppanuuden periaatteita ovat luottamus, dialogi, kunnioitus ja kuuleminen (Koivunen, 2009, 153). Se kehittyy arjen käytänteissä. Vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan tavoitteena on toimia lapsen parhaaksi. Sekä vanhemmilla että varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on tietoa lapsesta, jonka pohjalta lähdetään rakentamaan yhteistä toimintamallia kasvatuksellisenä kumppanuutena. Edellytys kasvatuskumppanuudelle on, että molemmat osapuolet kunnioittavat toisiaan ja haluavat tehdä yhteistyötä. Päivähoidon työntekijöiden ja vanhempien välinen avoimuus sekä luottamus luovat hyvän perustan kasvatuskumppanuudelle. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen, 2009, 118.) Tämä vaatii varhaiskasvattajalta perheen tilanteen ymmärtämistä, sensitiivisyyttä sekä kykyä nähdä millainen yhteistyömuoto kullekin perheelle sopii (Koivunen, 2009, 152).

Tärkeää on vaihtaa kuulumisia vanhempien kanssa ja edetä pikku hiljaa. Luontevin hetki keskustelulle on silloin kun lasta tuodaan tai haetaan päivähoitosta. Vanhemmille olisi hyvä kertoa työntekijöiden toimintatavoista, jolloin keskustelu lisää vanhempien tietoisuutta lapsen päivähoitopäivästä ja sen tapahtumista. Aika ajoin työyhteisössä olisi myös hyvä pohtia, millainen kasvatuskumppanuustyö yhteistyöstä muodostuu. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 119.)

Kaikki vanhemmat eivät välttämättä eri syistä halua tai pysty aktiiviseen yhteistyöhön varhaiskasvattajan kanssa. Joillekin vanhemmille riittää se palaute, mitä päivähoidosta päivittäin saadaan. Jos lapsen toiminta tai käyttäytyminen herättää varhaiskasvattajassa huolta, hänen tehtävänään on kertoa ja keskustella siitä vanhempien kanssa. (Koivunen, 2009, 152.) Päivähoidossa voidaan joskus ihmetellä vanhempien vähäistä osallistumista yhteistyöhön. Siitä voi päästä jopa siihen käsitykseen, että vanhempia ei kovinkaan kiinnosta lapsen asiat. Perheen arki on kuitenkin se joka pitkälti määrittelee vanhempien aktiivisuuden kasvatuskumppanuudessa. Siksi varhaiskasvattajan olisi hyvä tuntea vanhempien työn vaikutuksia perheen elämään, ja sitä kautta luoda ymmärrystä perheen tilanteeseen. Kasvatuskumppanuuden toimivuuteen vaikuttavia syitä voivat olla esimerkiksi vanhempien vuorotyö, pitkät työmatkat, määräaikaisten työsuhteiden, työn ja työpaikan kuormittavuus, perheiden sisäiset ongelmat, erilaiset perhetilanteet ja harrastukset. Pelkästään halukkuuden näkökulmasta ei voida arvioida vanhempien osallisuutta yhteistyöhön, vaan myös jaksamisen ja mahdollisuuksien näkökulmasta. (Koivunen, 2009, 154.)

Kasvatuskumppanuuden kehittymisen kannalta on olemassa myös haasteita. Lyhytaikaiset kasvattajasuhteet, päivähoidon lapsiryhmien muutokset ja uusien kasvatuskumppanuussuhteiden rakentaminen voidaan kokea haasteellisiksi. Kun käydään keskustelua vanhempien kanssa, tulisi varoa ajattelua, että jonkun osapuolen mielipide olisi ainoa oikea. Kunnioittava käyttäytyminen on osa ammatillisuutta ja ammattitaitoa, ja sen muistamalla pääsee varmasti kaikkia tyydyttävään lopputulokseen. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 119.)

Vanhemmat voivat menettää luottamuksen varhaiskasvattajaan, jos hän tekee lasta koskevia päätöksiä keskustelematta ensin vanhempien kanssa (Koivunen 2009, 152). Esimerkiksi varhaiskasvattaja voi pyytää kiertävää erityislastentarhanopettajaa katsomaan lasta ja arvioimaan häntä vanhempien tietämättä. Kun vanhemmat saavat myöhemmin tietää asiasta, luottamus voi mennä, ja sitä on hyvin vaikea lähteä uudelleen rakentamaan. (Koivunen 2009, 152.) Päävastuu kasvatuskumppanuuden rakentamisesta ja ylläpitämisestä on varhaiskasvatuksen ammattilaisilla (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118).

Yksisuuntainen tiedottaminen ei mahdollista vanhempien osallisuutta. Kasvatuskumppanuuden peruslähtökohtana onkin etsiä sellaisia keinoja, joilla vanhemmat saataisiin aktiivisiksi osallistujiksi ja yhteistyö sekä viestintä heidän kanssaan sujuisi. Lapsen tuntemus ja yhteinen luottamus syntyy aidosta vuoropuhelusta puolin ja toisin. Vanhempien tulisi pystyä avoimesti kertomaan, mitä he kasvatuskumppanuudelta odottavat ja mitä se heille merkitsee. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118.)

Kasvatuskumppanuuteen perustuva yhteistyö edellyttää, että varhaiskasvattaja tuntee ja ymmärtää vanhempien kasvatuskäsityksiä arkitasoa syvemmin. Heidän tulisi selvittää, mitkä ovat vanhempien käsityksen kasvatukselta, sen tavoitteista ja ihanteista sekä vanhempien käsitys kasvatusyhteistyöstä ja kasvatustieteistä. Näin ollen sekä vanhemmat että varhaiskasvattajat ymmärtäisivät toisiaan paremmin ja kasvatuskumppanuusyhteistyö olisi sujuvampaa. (Kekkonen 2012, 43.)

3.3 Varhaiskasvatussuunnitelma

Terveys- ja hyvinvoinnin liitto on laatinut varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisen perusteet yhdessä monien asiantuntijatahojen kanssa vuonna 2003, jotka tarkistettiin vuonna 2005. Tällä hetkellä kuitenkin varhaiskasvatussuunnitelman perusteita on tarkasteltu ja uudistamassa, ja tavoitteena on, että uudistetut perusteet julkaistaisiin lokakuun 2016 lopussa. Uudet varhaiskasvatuksen perusteet tulisi ottaa käyttöön viimeistään vuoden 2017 alussa, ja niiden mukaan laaditut uudet paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat tulisi olla valmiina elokuussa 2017. Siihen asti varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja palvelujen järjestämisessä täytyy käyttää apunaan vuoden 2005 varhaiskasvatussuunnitelman perusteita. (THL 2016.)

Varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu on koko maan yhteinen ja valtakunnallinen ohje, kuinka varhaiskasvatusta suunnitellaan ja järjestetään sisällöltään laadukkaasti. Pohjana varhaiskasvatuksen ohjaukselle on valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset linjaukset, jotka sisältävät varhaiskasvatuksen keskeiset tavoitteet ja tärkeät kehittämismahdollisuudet. Varhaiskasvatussuunnitelman avulla pyritään päivähoiton yhdenvertaiseen toteuttamiseen koko maan alueella. (Stakes 2006, 7.) Varhaiskasvatussuunnitelmilla pyritään siis laadukkaaseen ja säännöllisesti kehittyneeseen palvelujen toteuttamiseen, sekä myös vahvistamaan päiväkodin toiminnan suunnittelua, henkilökunnan ammatillista tietoisuutta, yhteistyötä lapsen ja vanhempien kanssa (Hujala & Turja 2012, 29).

Myös jokaisen kunnan tai palvelun tuottajan, esimerkiksi kuntayhtymän, on valmisteltava omat varhaiskasvatussuunnitelmaa tarkentavat toimintatavat ja linjaukset, joissa käy ilmi kunnan varhaiskasvatuksen keskeiset tavoitteet, kehittämismahdollisuudet ja varhaiskasvatuksen palvelut, joita kunnasta saa (Stakes 2006, 9). Kuntien varhaiskasvatuksen palvelujen suunnitelmia ja toteutumista on tarkasteltava ja arvioitava säännöllisesti, jotta ne pysyvät mahdollisimman ajantasaisina (THL 2015). Tämän lisäksi jokainen päivähoitoyksikkö tekee oman varhaiskasvatussuunnitelman omalle yksikölleen. Siinä

käy paljon yksityiskohtaisemmin ja tarkemmin ilmi yksikön omat kasvatuseriaatteen ja tavoitteet sekä päiväkodin mahdolliset erityispiirteet, joita heidän yksikössään korostetaan. Näitäkin suunnitelmia tulee aika ajoin arvioida ja tarkastella, miten ne yksikössä toteutuvat, ja olisiko tarpeen muuttaa jotakin. (Stakes 2006, 9).

Jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle tulee myös tehdä oma, yksilöllinen, varhaiskasvatussuunnitelma. Se laaditaan yhdessä henkilökunnan ja vanhempien kanssa, kun lapsi aloittaa päivähoidossa. Mahdollisesti myös lapsi voi osallistua oman vasunsa suunnitteluun, ainakin joiltain osin, jos se iän ja kehityksen kannalta on oleellista. Lapsen vasussa on tarkoituksena ottaa huomioon lapsen yksilöllinen kehitys, omat mielenkiinnonkohteet ja kasvun tavoitteet, sekä vanhempien ja hoitohenkilökunnan huomioidut lapsen kehityksestä. Lapsen suunnitelmaa on tarkoitus säännöllisin väliajoin tarkastella yhdessä perheen kanssa, ja arvioida lapsen kehitystä sekä tarvitseeko lapsi mahdollisesti tukea tai erityistoimenpiteitä joissakin kehitykseen liittyvissä asioissa. (THL 2015.)

3.4 Päiväkoti ympäristö ja turvallisuus

Päiväkoti ympäristö on hyvä olla lapsen kannalta turvallinen, monipuolinen ja välittävä, jotta lapsi saisi siitä mahdollisimman paljon hyötyä tukemaan oppimista ja kasvua. Päiväkoti ympäristö koostuukin erilaisista fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista asioista, joita ovat esimerkiksi päiväkodin tilat, lähiympäristö, erilaiset välineet, sekä sosiaaliset tai psyykkiset toiminnalliset tilanteet, joita päiväkodin arjessa koetaan ja harjoitellaan. Ympäristö on tärkeää olla siis joustava, riittävän virikkeellinen ja oppimiseen innostava, jolloin lapsen mielenkiinto ja uteliaisuus eri toimintoja kohtaan herää parhaiten. Lapsi saa myös turvallisesti kokeilla uusia asioita ja ilmaista itseään monipuolisesti, joten päivähoiton turvallinen toteuttaminen onkin tärkeä seikka varhaiskasvatuksessa sekä lapsen turvallista kehitystä ajatellen. (Stakes 2006, 17–18.)

Päivähoidon ympäristössä tulisi ottaa huomioon lapsen kehitys ja ominaiset tavat toimia. Lapset tykkäävät leikkiä paljon, joten kasvattajien olisikin hyvä panostaa monipuoliseen leikkiympäristöön ja välineisiin, huomioiden yksilöllinen kehitys ja kiinnostuksen aiheet. Sekä käyttää hyväkseen mahdollista päiväkodin lähiympäristöä ja luontoa, jolloin lapsi saa paljon uusia kokemuksia ja oppeja leikin myötä. Lapselle ominaista on myös liikkuminen, jota tulisikin kannustaa ja kehittää. Ympäristön tulisi antaa riittävästi haasteita kehittämään lapsen eri motorisia taitoja ja kannustamaan lasta omaehtoiseen liikkumiseen, niin päiväkodin sisä- kuin ulkotiloissakin. Myös lapsen taiteellinen ilmaiseminen ja ko-

keminen tulisi huomioida riittävästi, jotta lapsi saisi harjoittaa omaa taiteellisuuttaan, luovuuttaan ja kädentaitojaan, sekä lisäksi saisi uusia opettavaisia kokemuksia. Lapsi on myös oman elämänsä tutkija, jolla hän rikastuttaa omaa elämäänsä ja oppimiaan asioitaan. Onkin tärkeää antaa lapsen itse kokeilla, yrittää, oivaltaa ja jopa erehtyä, sillä se on lapselle tärkeä oppimisen väline, kuitenkin lasta koko ajan tukien ja kannustaen. Monipuolinen ja virikkeellinen ympäristö herättää lapsen kiinnostusta tutkia ja kokeilla erilaisia asioita. Hyvä päiväkotiympäristö kannustaakin lasta tekemään hänelle ominaisia asioita, ja näiden myötä oppimaan uusia asioita ja tapoja toimia. (Stakes 2006, 20–25.)

Päivähoidon turvallisuutta pyritään tarkastelemaan erilaisilla laeilla, asetuksilla ja säännöksillä, jotka määräävät varhaiskasvatustyön turvallista toteuttamista tietyin kriteerein. Päivähoidon turvallisuutta tarkasteltaessa otetaan huomioon mm. riittävä ammattitaitoinen henkilöstö, lasten yksilöllisyys, satunnaiset kävijät päiväkodissa (lapset tai sijaiset), lainmukaiset ja tarvittavat kriteerit täyttävät päiväkodin tilat, pihapiiri, ympäristö sekä toimintavälineet. Ilman näiden asianmukaisuutta, ei päivähoitotoimintaa voi edes lainmukaisin perustein pyörittää. Lisäksi olisi huomioitava myös tiedonhallintaan liittyviä riskejä (vaitiolovelvollisuus), toiminnan laadukkuutta ja erilaisia vastuu asioita päivähoitojärjestä (Stakes & STM 2008, 13).

Päivähoidon henkilökunta on yksi tärkeimpiä ympäristöön ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Sillä he ovat usein niitä, jotka osaavat hyödyntää omaa ammattitaitoaan ja huomioida lapsen yksilölliset kehitysvaiheet tekemällä lapsen ympäristöstä monipuolisen, toiminnallisen ja opettavaisen. Myös myönteinen, turvallinen ja pysyvä ilmapiiri tukevat lapsen hyvinvoinnin edistämistä (Stakes 2006, 18). On myös tärkeää, että henkilökunta on riittävän ammattitaitoista, ja heidät on riittävästi perehdytetty työhön kuin myös päiväkodin turvallisuusasioihin, jotta he osaavat toimia haastavissakin tilanteissa oikein. Lisäksi on tärkeää, että henkilökuntaa on riittävä määrä lapsia kohden, joka perustuu varhaiskasvatuksen lainsäädäntöön.

Henkilökunnan lisäksi on tärkeää huomioida päivähoitossa vakituisesti olevat lapset sekä myös vain satunnaisesti käyvät lapset tai aikuiset osana päivähoitojärjestä. Olisi tärkeää, että jokaiselle kävijälle kerrottaisiin päivähoitojärjestä säännöt ja perehdytettäisiin päiväkodin tiloihin. Ja etenkin sijaiset saisivat riittävän perehdytyksen päiväkotiin tullessaan, jotta pystyisivät toimimaan päiväkodin periaatteita noudattaen sekä turvallisuutta ajatellen. Päiväkodin turvallisuutta ajatellen on myös tärkeää huolehtia tiedonhallinnasta, ettei salassa pidettäviä tietoja pääsisi väärin käsiin. Jokaisella päiväkodin työntekijällä onkin salassapitovelvollisuus päivähoitojärjestä asioihin liittyen, sekä myös tietyt vastuut asioista. Henkilökunnan onkin oltava valppaana tilanteessa kuin tilanteessa, jotta välttyttäisiin turhilta

riskeiltä. Heidän on päivittäin huomioitava lasten leikkivälineiden, pihapiirin, aitojen tai porttien kuntoa ja turvallisuutta, mutta myös ympäristön haittoja tai ulkopuolisia riskejä olisi ennakoitava, jos mahdollista. (Stakes & STM 2008.)

Päivähoidon turvallisuussuunnittelu on tärkeä ja ehdoton osa turvallista varhaiskasvatustyön toteuttamista, jolla pyritään kokonaisturvallisuuden parantamiseen sekä ylläpitoon. Jokaisen päiväkodin on lain mukaan laadittava pelastussuunnitelma, jossa käsitellään vaaratilanteiden ennakoitua, ehkäisemistä sekä toimintaa niissä. Lisäksi on myös selvitettävä poistumisreitit, suojapaikat sekä mahdollisten sammutus- ja pelastustehtävien vastuut. Turvallisuussuunnitelma on pelastussuunnitelmaa tarkempi, joka on myös oltava päivähoitossa suunniteltuna. Turvallisuussuunnitelman tarkoitus on selvittää päivähoitoa uhkaavat vaarat, toiminnan riskit ja niissä toimiminen kuitenkin varhaiskasvatusta ohjaavien lakien ja muiden vaatimusten puitteissa. Erilaiset lait, säännökset ja turvallisuussuunnittelu ja sen ylläpitäminen sekä kehittäminen on ehdottomasti otettava huomioon päiväkodin toimintaa suunniteltaessa ja järjestäessä. (Stakes & STM 2008, 20–23.)

Varhaiskasvatuksen laatua myös arvioidaan säännöllisesti, joka takaa myös sen, että päiväkotiympäristö olisi mahdollisimman hyvä ja turvallinen. Tällainen päiväkotiympäristö koostuu siis viihtyisistä ja oikeista päivähoitolle tarkoitetuista tiloista, joissa on mahdollisuus myös joustavuuteen ja tilojen muokkaukseen tilanteiden mukaan, riittävästä fyysisestä turvallisuudesta niin sisä- kuin ulkotiloissa ja toimintavälineissä sekä monipuolisesta ja virikkeellisestä lapsen kasvua tukevasta kasvatuksesta. Lisäksi se tarvitsee ammattitaitoista henkilökuntaa, ja mahdollisimman pysyviä ihmissuhteita, muiden psyykkisten ja sosiaalisten taitojen opettelua erilaisissa tilanteissa, toimivia opetusmenetelmiä, pienryhmätoimintaa sekä perustarpeiden ja -hoivan tyydyttämistä. (Hujala & Turja 2012.)

3.5 Lapsen luovuus

Lapsuuteen kuuluu monia hyvin arvokkaita ja merkityksellisiä asioita, joiden vaaliminen ja suojeleminen on kaikkien lasten kanssa työskentelevien tehtävä. Näitä ovat muun muassa luovuus, leikkimisen taito, mielikuvitus ja kyky sanattomaan ilmaisuun. Luovuus vaikuttaa osittain lapsen psyykkiseen terveyteen, ongelmanratkaisukykyyn ja vuorovaikutustaitoihin. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009,10.) Luovuutta on hyvin vaikea määritellä. Jo pitkän aikaa monet eri tutkijat ovat tutkineet luovuutta, mutta yksiselitteistä vastausta luovuuden olemuksesta ei ole saatu, vaan teorioita on hyvin pal-

jon. (Kotsalainen 2014, 3.) Luova käyttäytyminen monesti rikkoo ihmisen luontaisiksi ominaisuuksiksi syntyneitä rajoja (Uusikylä 2012, 94).

Lapsi on luonnostaan utelias ja haluaa tutkia ympäristöään (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen). Lapsen luovuus näkyy jokapäiväisessä arjessa. Luovuutta on mukana lähes jokaisessa lapsen toimessa. Luovuuden ja mielikuvituksen avulla lapsi voi ilmaista sellaisia tunteitaan ja ajatuksiaan, joita hän ei välttämättä pystyisi sanoittamaan. (Kotsalainen 2014, 21.)

Useimmat teoriat lapsen luovuuden kehittymisestä ovat sitä mieltä, että parhaiten luovuus kehittyy lapselle, jolla on luonnollinen taipumus kuvitella, kokeilla ja tutkia ympäristöään. Kuitenkaan tämä luovuuden suuri määrä ei välttämättä säily läpi koko lapsuuden ja aikuisiän. Esimerkiksi USA:ssa on tehty tutkimus, joka osoittaa että luovuus vähenee, kun lapsi menee päiväkotiin, eli USA:ssa noin viisi tai kuusi vuotiaana. Vaikka lapsi olisi pienempänä todella luova, hän ei välttämättä voi näyttää luovuuttaan myöhemmässä ikävaiheessa. Väitetään, että tämä epätasainen luovuuden kehitys voi johtua siitä, että tietyt kyvyt ja piirteet kehittyvät eri tahtiin ja saavat vaikutteita jokaisen yksilön ympäristöstä sekä elämän muutoksista. (Developing young children's creativity, 2004.)

Luovuutta voi esiintyä missä tahansa ikävaiheessa. Luovuuteen vaikuttavat suurelta osin sekä oppiminen että kokemukset. Vaikka lapset olisivat keskenään samanikäisiä, heillä saattaa olla suuriakin eroja luovissa kyvyissään. On olemassa kolme eri osatekijää, jotka vaikuttavat etenkin lapsen luovuuden kehitykseen. Ne ovat kypsyminen, oppiminen sekä sosiaaliset tekijät. Luovuuden ja mielikuvituksen kehittyminen ovat myös yhteydessä aistien kehittymiseen. Kun lapset aistit kehittyvät, he voivat paremmin havainnoida ja ymmärtää ympärillä olevaa maailmaa. (Kotsalainen 2014, 22).

Kun lapsen fyysiset kyvyt ja taidot kehittyvät, lapsi alkaa nähdä ympäristön uudesta näkökulmasta ja näin ollen hänen maailmankuvansa laajenee. Tämä fyysisen kompetenssin kasvu näkyy lapsen luovissa ja mielikuvituksellisissa esityksissä. Lapsen kielenkehitys on suuressa roolissa kun luovuus kehittyy. Kun sosiaalinen ja emotionaalinen tietoisuus ja taito kehittyvät, pystyvät lapset ilmaisemaan helpommin muidenkin kanssa luovuuttaan ja mielikuvitustaan. Luovuus ja mielikuvitukselliset kokemukset edistävät lapsen sosiaalista ja emotionaalista kehitystä, sillä ne tarjoavat lapselle mahdollisuuden ilmaista itseään. (Kotsalainen 2014, 23.)

Luova lapsi on yleensä aika joustava persoonallisuudeltaan. Tällä tarkoitetaan sitä, että lapsi uskaltaa olla juuri sitä mitä hän haluaa olla. Hän voi olla välillä vetäytyvä tai sosiaalinen, tyttömainen tai poi-

kamainen, leikkisä tai järkevä, voimakas tai herkkä. Tällaiset lapset ovat usein luovia, kun taas persoonallisesti jäykät lapset estävät luovuuden pääsemisen valloilleen. Luova lapsi on usein myös riippumaton. Hän sietää epävarmuutta ja ottaa joskus myös riskejä. Kaikki eivät välttämättä ymmärrä luovan lapsen ”erikoisuutta”, vaan yrittävät saada häntä samaan muottiin muiden kanssa, joten hänellä on oltava vahva itsetunto. (Kotsalainen 2014, 25.)

Luova persoona on herkkä, utelias ja riippumaton. He jäävät valitettavan usein toisten jalkoihin ja tämä saattaa johtaa toisten hylkäämiseen. Monesti heitä yritetään saada samaan muottiin toisten kanssa. (Uusikylä 2012, 93.) Koska luovilla lapsilla saattaa olla joskus aika viljejäkin ideoita, heidän käyttäytymisensä saatetaan ajoittain sekoittaa ongelmakäyttäytymiseen. Tämä taas on haitallista lapsen luovuuden kannalta. Kuitenkin tulee muistaa että kaikki häiriköinti tai erilaisuus ei ole luovuutta. Luovuus pitää sisällään myös tunteita. Luovien leikkien avulla lapset voivat vapauttaa suuren määrän erilaisia tunteita. (Kotsalainen 2014, 25.) Lapsuus on mielikuvituksen ja luovuuden kulta-aikaa. Molemmat kyvyt heikkenevät iän myötä. Siksi onkin tärkeää, että lapsuudessa vaalitaan näitä molempia, ja annetaan lapselle omaa tilaa sekä aikaa omille ajatuksilleen ja asioilleen.

”Mielikuvitus on taito kuvitella se, mitä ei ole olemassa, kun taas luovuuden avulla yksilö voi saada kuvittelun asian muuttumaan todeksi” (Kotsalainen 2014, 26).

Luovalle lapselle on määritelty tietyt ominaispiirteet. Niitä ovat seuraavat: kiinnostus ympäristöstä, herkkyys, pitkäjänteisyys, uteliaisuus, esittävät paljon kysymyksiä, rohkeus, avoimuus, itsenäisyys, spontaanisuus, huumorintajuisuus, tekevät paljon havaintoja ympäröivästä maailmasta, halukkuus ottaa selvää ja oppia sekä omaperäisyys. Kuitenkin pitää muistaa yksi tärkeä asia. Se, että luovuutta on meissä kaikissa. Toisissa lapsissa sitä voi olla enemmän kuin toisissa, mutta jollakin tavalla jokainen meistä on luova. Jokainen lapsi voi toteuttaa itseään luovasti häntä kiinnostavalla tavalla. (Kotsalainen 2014, 26–27.)

On olemassa sellaisia ympäristöjä, jotka suosivat luovuutta ja sellaisia ympäristöjä, jotka tukahduttavat sen (Uusikylä 2012, 61). Luovuus tukahtuu ilmapiirissä, joka täyttyy palkitsemisysteemeistä, arvioinneista, kilpailusta tai valinnanvapauden rajoittamisesta. Luovuuden taas pitää elossa vapaa ilmapiiri, ihmisten vapaus tehdä sitä mitä he haluavat, ja myös se, että joskus on hyvä antaa heidän vain olla. (Uusikylä 2012, 198.) Luovuutta voi edistää luomalla avoimen ilmapiirin, rohkaisemalla uuden kokeiluun, kehumalla itsenäistä yrittämistä, antamalla aikaa, antamalla lapselle päätösvaltaa, luomalla turvallisuuden tunnetta ja kunnioittamalla jokaisen yksilöllisyyttä. Luovuuden voi tappaa kasaamalla lii-

kaa arviointipaineita, pakottamalla kilpailemaan, hengittämällä koko ajan niskaan, asettamalla tiukat rajat ja palkitsemalla suorittaja-sopeutujia. (Uusikylä 2012, 191.)

Lapsen luovuutta olisikin tärkeä korostaa, etenkin nykypäivänä, kun siirrytään paljon niin sanottuun digiaikaan, ja tietotekniikka kehittyy ja yleistyy koko ajan elämässämme. Luovuuden harjoittaminen on helppoa, kun vain antaa sille mahdollisuuden, ilman liiallisia rajoituksia ja paineita lopputuloksesta. Yleensä luovuus nousee esille muodostettaessa ihan tavallisia ideoita ja oivalluksia, antamalla mielikuvituksen viedä mukanaan. Lisäksi luovuutta voi edistää valitsemalla erilaisia ympäristöjä, joissa luovuutta voi harjoittaa, kuten esimerkiksi luonnossa voi syntyä erilaisia ideoita kuin sisällä. Lapsen luovuuden korostamisessa on myös tärkeää, että antaa lapsen välillä itse valita ja päättää asioista ilman jatkuvaa rajoittamista, sekä lopuksi antaa lapsen arvioida omaa luovuuden tuotostaan itse. Esimerkiksi jos lapsi tulee näyttämään piirustustaan, niin voi kehottaa lasta kertomaan tekemästään omin sanoin, joka edistää lapsen luovuuden harjoittamista. Täytyisi siis korostaa tekemistä, jossa luovuutta edistetään, tarjota erilaisia ympäristöjä, jotka antavat mahdollisuuden lapselle tutkia ja leikkiä ilman liiallisia rajoituksia, sopeutua lapsen ideoihin ja hyväksyä epätavallisiakin ideoita lapsilta. Sillä lapsen luovuus ja sen edistäminen on tärkeä osa elämää, ja antaa myös rikkaita sekä mieleenpainuvia kokemuksia eri elämän taitojen opettelussa. (Kohn 2008.)

4 PÄIVÄHOITOYRITTÄJYYS

Tässä luvussa käsittelemme pääaiheena päivähoitoyrittäjyyttä, sen syntyä sekä siihen liittyvää lainsäädäntöä, ja lisäksi yksityisen päivähoiton järjestämisvaihtoehdot. Nämä ovat oleellisia tietoja päivähoitoyrittäjästä perustettaessa, joten siksi on tärkeä myös avata nämä käsitteet.

Yrittäjä on henkilö, joka yksin tai yhdessä toisten henkilöiden kanssa perustaa ja organisoii liiketoimintaa havaitsemansa tarpeen varaan. Tässä tapauksessa päivähoiton. Yrittäjällä on olemassa tietynlainen profiili ja häneen yleensä liitetään sanat rohkeus, ennakkoluulottomuus, innovatiivisuus, uteliaisuus, kunnianhimo ja ahkeruus. (Kainlauri 2007, 27.)

Ryhtyessä yrittäjäksi, on hyvä omata yrittäjämäinen asenne. Se vaatii suunnittelutaitoa, organisointikykyä ja rohkeutta kyseenalaistaa itsestänselvyyksiä. Yrittäjämäinen asenne edellyttää kokonaisuuden hallitsemista ja mukautumiskykyä. (Kainlauri 2007, 28.)

1990-luvun alku ja keskivaiheilla Suomen kuntien taloudellinen tilanne oli heikko, ja tämä edisti päivähoitoyrittäjyyden syntyä. Vaikeudet heikensivät kuntien mahdollisuuksia rahoittaa päivähoitoa, ja tästä syystä kuntien päivähoitoa supistettiin rajusti tuohon aikaan. Melkein heti, kun kunnat olivat supistaneet päivähoitopaikkoja, niille tuli taas runsaasti kysyntää. Kuntien talous ei kuitenkaan ollut noussut niin paljon, että ne olisivat voineet vastata äkkiä kasvaneeseen päivähoiton kysyntään. (Sinkkonen, Kosola 2004, 38.) Päivähoitoyrittäjyyteen on myös tuonut oman lisänsä kunnallinen työtilanne ja sen epävarmuus. Lyhytaikaiset pätkätyöt ja viransijaisuudet eivät tuoneet varmuutta työpaikasta, joten oman yrityksen perustaminen oli hyvä vaihtoehto. (Sinkkonen, Kosola 2004, 41.)

Suomessa asetus edellyttää, että joko päiväkotiyrittäjillä tai henkilöstöllä on tietty koulutus. Suomalaisilla päivähoiton naisyrittäjistä 40 prosentilla on korkeakoulu- tai yliopistotutkinto. (Sinkkonen, Kosola 2004, 44–45.)

Sinkkonen ja Kosolan (2004) tekemässä tutkimuksessa päivähoitoyrittäjiksi ryhtyneet korostivat sitä, että nyt heillä on vapaus ja vastuu tehdä päiväkodin toiminnasta juuri sellaista, kun he itse haluavat. Monet heistä olivat kyllästyneet kunnallisen päivähoiton työhön sekä työtapoihin, ja halusivat yrittäjyyden kautta lähteä toteuttamaan jotain uutta. Monella oli noussut esiin myös se, että kunnallisella

puolella työnteko oli jo niin rutiininomaista, vaikka heillä olisi ollut kova tarve itsensä toteuttamiseen, itsenäiseen vapauteen ja kehittää työtä eteenpäin.

4.1 Päiväkodin perustamiseen vaadittavat lait

Päiväkotia perustaessa ja yrittäjäksi ryhtyessä, täytyy ottaa huomioon tietyt kriteerit ja lain asettamat ehdot, joiden mukaan toimintaa täytyy suunnitella ja toteuttaa. Kun on kyse varhaiskasvatuspalvelusta, on huomioitava kaikki samat lait ja asetukset, jotka ohjaavat kunnallistakin päivähoitoa, ja sen järjestämistä. Yksityisen palveluntuottajan tulisi siis pyrkiä vähintäänkin yhtä hyvään palvelun tarjontaan ja laatuun, kuin kunnallinenkin päivähoito (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36).

Kuten aiemmassa ”päivähoitoa ohjaavat lait ja asetukset” – luvussa on kerrottu, varhaiskasvatuslaki (36/1973) ohjaa myös yksityisen päivähoitojärjestämistä oikein perustein ja laadukkaasti, sekä määrittää palveluiden valvomista koskevat perusteet ja lapsen oikeuden varhaiskasvatukseen. Lisäksi myös asetus lasten päivähoitosta (239/1973), laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996) ja lastensuojelulaki (417/2007) ohjaa yksityistä palveluntuottajaa samoin perustein kuin kunnallistakin päivähoitoa. Yksityistä päivähoitoa järjestettäessä on myös huomioitava samat kelpoisuusvaatimukset ja henkilöstömäärät sekä kriteerit, jotka lait niihin asettavat (laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista, asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista sekä laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä). Joihinkin asioihin sovelletaan myös vielä sosiaalihuoltolakia (1301/2014), ja lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000). Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) määrittää lisäksi sen, että kunnan ostopalveluina järjestettävän palvelujen asiakasmaksujen tulisi olla palvelujen käyttäjälle samat kuin kunnallisen palvelujen asiakasmaksut. Nämä kaikki ovat tärkeitä säännöksiä, jotka ohjaavat pitkälle yksityisen päivähoitojärjestämistä, ja on siis otettava huomioon palveluita suunniteltaessa.

Yksityistä päiväkotia perustettaessa tulisi edellisten päivähoitoa ohjaavien lakien ja asetusten lisäksi huomioida myös laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011), joka pyrkii takaamaan asiakkaan oikeudet hyvään ja laadukkaaseen palveluun. Laki määrittää yksityisten palveluiden järjestämistä ja valvontaa koskevia asioita sekä lisäksi asiakkaan oikeuksista saada palvelua. Kuten esimerkiksi palvelujen toiminnan järjestämisestä asianmukaisissa tiloissa, riittävä lainmukainen henkilöstömäärä, turvalliset varusteet, ja jokaisen palveluntuottajan omavalvontasuunnitelman laatimisvelvollisuudesta, jotta

palvelujen laatu olisi mahdollisimman hyvin taattu. Lisäksi laissa kerrotaan myös palvelujen luvanvaraisesta toiminnasta, luvanhakemisesta aluehallintoviranomaisilta tai lupa- ja valvontavirastolta, lupa-prosessista, sekä palveluiden valvonnasta. (Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 22.7.2011/922.) Myös sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisistä sosiaalipalveluista (1053/2011) määrittää, mitä yksityisen toiminnan aloittamisen lupahakemukseen vaaditaan. Asetuksen mukaan hakemukseen tulisi liittää esimerkiksi jäljennös yhtiösopimuksesta, kaupparekisteriote, omavaraisuustodistus, toimintasuunnitelma, toimintarakennuksen pohjapiirustus, pelastussuunnitelma ja muita samankaltaisia todistuksia palvelun luotettavuudesta, laadukkuudesta ja turvallisuuteen liittyen. (Asetus yksityisistä sosiaalipalveluista 28.9.2011/1053.)

Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta (603/1996) määrittää palvelujen valvontaa koskevat perusteet, jotka kiinnittävät huomiota palveluiden lain määräämiin puitteisiin, kuten esimerkiksi oikeaan lainmukaiseen henkilöstömäärään sekä toimintayksikön sopivuuteen ja asianmukaisuuteen. Lisäksi on määritettävä palvelujen vastuuhenkilö, joka vastaa siitä, että palvelu ja toiminta saavuttavat tietyt vaatimukset, jotka palvelulle on asetettu. Lisäksi laissa on määritelty valvontaviranomaiset, ja siihen liittyvät asiat sekä myös vaitiolovelvollisuudesta ja menettelyistä puutteellisten palveluiden kohdalla. (Laki yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta 9.8.1996/603.)

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009) on ajateltu parantavan yksityisten palveluntuottajan ja julkisten tahojen yhteistyötä, ja lisättäisiin palveluiden valinnan varaa sekä parannettaisiin niiden saatavuutta. Kunta voi sopia yhteistyöstä yksityisen palveluntuottajan kanssa, joissa käytetään palveluseteliä, ja sen avulla tarjotaan asiakkaalle vaihtoehtoa saada yksityistä palvelua kunnan ostopalveluna. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 24.7.2009/569.)

Lisäksi on hyvä perehtyä myös muuhunkin yrityksen perustamista vaadittaviin lainsäädäntöihin, joita keskeisimpiä tähän ovat mm. toiminimilaki, hallintolaki ja verolainsäädäntö. Toiminimilaki (128/1979) ohjaa yrityksen toiminimen määrittämisestä ja yrityksen toiminimen muodosta, esimerkiksi onko se avoin yhtiö vai osakeyhtiö. Hallintolaki (434/2003) ohjaa laadukasta palvelua ja niiden tulokellisuutta sekä painottaa hyvään hallintoon. Verolainsäädäntö (1558/1995) taas vaikuttaa osiltaan yrityksen toimintaan, sillä kaikkien yritysten ja yrittäjien on toimitettava verotuksen alaiset tiedot verohallintoon ilman erillisiä pyyntöjä tai kehotuksia.

4.2 Yksityisten palveluiden järjestämismallit

Yksityisen päivähoiton tuottaja on yksityinen päiväkotitoimittaja, ryhmäperhepäiväkotitoimittaja tai perhepäivähoitaja, joka on tehnyt kunnalle päivähoitolain mukaisen ilmoituksen (Kela, 2016). Yksityistä palvelua voidaan järjestää palvelusetelillä, ostopalveluna tai täysin yksityisenä palveluna. Kunnilla voi olla käytössä palveluseteli, jolla kuntayhtymä tai kunta maksaa osan asiakkaan yksityiseltä palveluntuottajalta ostamasta varhaiskasvatuspalvelusta. Jokainen kunta tai kuntayhtymä voi itse ennalta määrittellä palvelusetelin arvon. Kunnalla on oikeus määrittää omia hyväksymisedellytyksiä palvelusetelin tuottajalle (Nemlander, 2015.) Edellytys palvelusetelin saamiseksi on, että lapsi on päivähoito-oikeuden piirissä. Palvelusetelin myöntämiseen on olemassa tietyt ehdot:

- lapsesta ei makseta samanaikaisesti Kelan kotihoidon tukea, yksityisen hoidon tuen kuntalisää, yksityisen hoidon tukea eikä lapsi ole kunnallisessa päivähoitossa
- palveluseteli tulee hakea ennen hoidon alkua päivähoitotoimistosta
- palveluseteli on voimassa siihen määritetyn ajan
- palveluseteli myönnetään vähintään kuukauden kestäväseen hoitosuhteeseen
- jos lapsi tarvitsee erityistä tukea, hänelle määritellään erikseen palveluseteli

Palvelusetelin käyttö on vanhemmille vapaaehtoista ja halutessaan he voivat valita palvelun kunnan palveluista tai hyväksytyistä ostopalveluista. Perheellä ei ole ehdotonta oikeutta saada palveluseteliä. (Ylivieskan kaupunki, varhaiskasvatuspalvelut.)

Yksityisen hoidon tukea voi hakea joko toinen vanhemmista tai muu huoltaja. Tuki maksetaan suoraan yksityiselle hoitajalle tai päivähoitopaikkaan. Yksityisen hoidon tuki on verotettavaa tuloa päivähoiton tuottajalle, mutta ei perheelle. (Kela, 2016.)

THL:n tilastoraportista 28/2015 selviää, että yksityisen päivähoiton määrä on kasvussa, mutta samaan aikaan kunnallinen perhepäivähoito on enää hyvin vähäistä. Tästä voimme päätellä, että osa perhepäivähoiton asiakkaista valitsee yksityisen päivähoiton kunnallisen päivähoiton sijaan. THL:n raportista selviää myös, että 2014 vuonna 17 348 (4,7 %) lasta oli yksityisessä päivähoitossa. Yritysten ja järjestöjen ylläpitämiä yksityisiä päiväkotitoimittajia oli vuonna 2010 yhteensä 615 (THL, tilastoraportti 28/2015).

Yksityiset päiväkodit voivat tuottaa palveluitaan kolmella eri tavalla. He voivat joko myydä yksityisesti palvelut suoraan perheille, tehdä kunnan kanssa ostopalvelusopimuksen tai ostaa palvelua palvelusetelillä. Ostopalvelusopimus on päiväkodin ja kunnan välinen sopimus, jossa yksityinen päiväkotitoimittaja

tuottaa päivähoitopalvelua kunnalle. Kunta maksaa päiväkodille sopimuksen mukaisen korvauksen hoitopalvelusta. Ostopalvelusopimuksen tehneisiin päiväkoteihin haetaan kunnallisen päivähoitojärjestelmän kautta, sillä ne ovat osa kunnallista päivähoitopalvelua. Näin ollen päivähoitomaksut ja muut maksut määräytyvät kunnallisten päivähoitomaksujen mukaan. (Keskimaa, Kähäri 2011,13.) Yksityinen palveluntuottaja ei siis voi ostopalveluita tuottaessaan päättää itse asiakaskunnastaan, ellei näin ole erikseen sovittu kunnan tai kuntayhtymän kanssa (Uotinen, 2015).

Jos päiväkoti ei tee ostopalvelusopimusta, perheet hakevat päivähoitopaikkaa suoraan päiväkodista, ja sen toiminta on täysin yksityistä. Tässä tapauksessa päiväkoti voi määrittellä päivähoitomaksut itse. Päiväkoti voi tehdä myös niin, että osa paikoista myydään suoraan perheille, ja osaan tehdään ostopalvelusopimus kunnan kanssa. (Keskimaa, Kähäri 2011, 13.)

Taloudellisesti haastavaa voi olla pienen yksikön perustaminen ja sen kannattavuuden yhteensovittaminen. Onko kannattavaa tai ylipäättänsä edes mahdollista pitää pieniä ryhmiä? Onko olemassa hyviä valmiita tiloja toiminnalle? Millaista remonttia niihin mahdollisesti täytyisi tehdä? On myös hyvä miettiä päiväkodin henkilöstöäkin. Toimiiko yrittäjä itse yhtenä hoitajana päiväkodissa? Onko yrittäjä päiväkodin johtaja vai kenties joku muu. (Kantoluoto 2014, 23.)

4.3 Liiketoimintasuunnitelma

Liiketoimintasuunnitelman teko ei ole osana opinnäytetyötämme, koska sen tekeminen ei vielä tässä vaiheessa ole ajankohtaista. Aukaisemme kuitenkin käsitteenä liiketoimintasuunnitelman ja sen edellytykset sekä tavoitteet.

Kun lähtee tekemään liiketoimintasuunnitelmaa, täytyy olla jo valmis idea siitä, mitä on tekemässä ja perustamassa. Liiketoimintasuunnitelma on kirjallinen suunnitelma tulevasta yrityksestä. (Kainlauri 2007, 37.) Se on yleensä ensimmäinen konkreettinen toimenpide, joka yritystä perustettaessa tehdään (Tenhunen 2004, 110). Liiketoimintasuunnitelman laatiminen on olennainen osa yrityksen perustamista, ja siksi siitä kannattaa tehdä sellainen työkalu, joka on helposti päivitettävissä (Kainlauri 2007, 37).

Liiketoimintasuunnitelmasta ei ole olemassa tiettyä kaavaa siitä, kuinka pitkä sen pitäisi olla tai minkä verran on määräsältöä. Sen laatimiseen on olemassa monenlaisia eri malleja, joita on mahdollista soveltaa omaan käyttöön sopiviksi. Liiketoimintasuunnitelmassa tulisi olla seuraavat asiat: tiivistelmä

toiminnasta, markkina-analyysi, yrityksen kuvaus, rahoitussuunnitelma ja riskianalyysi. (Kainlauri 2007, 38.)

Liiketoimintasuunnitelmalla on kaksi päätehtävää: saada yrittäjän omat ajatukset liikeideasta kasaan ja tuotettua idea paperille sekä vakuuttaa kaikki ne ihmiset, jotka ovat mukana yrityksen perustamisessa tai rahoituksessa (Tenhunen 2004, 110). Yksi tehtävä on myös osoittaa, että yritysidea on kannattava ja se tulee toimimaan. Sen vuoksi olennainen osa liiketoimintasuunnitelmaa ovat taloudelliset laskelmat. (Tenhunen 2004, 111.) Jos taloudelliset laskelmat ovat epämääräisiä tai puutteellisia, se voi hankaloittaa esimerkiksi rahoitusneuvotteluja (Kainlauri 2007, 41). Liiketoimintasuunnitelmaa tehdessä tulisi ottaa selvää markkinoista, palvelun tai tuotteen mahdollisuuksista sekä miettiä onko liikeidealla kilpailutekijöitä (Tenhunen 2004, 109). Mahdolliset uhkatekijät olisi myös hyvä ottaa huomioon (Kainlauri 2007, 37).

4.4 SWOT-analyysi

SWOT-analyysi on organisaatioiden kehittämisen työkalu. Analyysin avulla määritellään yrityksen vahvuudet ja heikkoudet sekä mahdollisuudet ja uhat. Analyysi on hyvä tehdä sekä yrityksestä mutta myös itsestään. SWOT-analyysin avulla voidaan nimetä toimintaan vaikuttavia tekijöitä, ja tehdä tulevaisuuteen tähtäviä suunnitelmia. Analyysia voidaan myöhemmin käyttää myös esimerkiksi johtamistaitojen tai yrityksen henkilöstön analyysiin. Tärkeintä kuitenkin on selvittää kuinka heikkouksista tulee vahvuuksia ja kuinka uhkatekijät muuttuvat mahdollisuuksiksi. (Kainlauri 2007, 34.)

vahvuudet	heikkoudet
mahdollisuudet	uhat

Kuvio 1. Hahmotelma SWOT-analyysistä

SWOT-analyysia voidaan käyttää esimerkiksi yrityksen ”hyviä” ja ”huonoja” puolia etsiessä. Itse käytämme analyysia apuna selvittämään mahdollisuuksia oman päivähoitoyrityksen perustamiseen ja toimivuuteen. Pohdinta osuudessa olemme tehneet kyseisen hahmotelman SWOT-analyysistä omalle

yrityksellemme. Kuvion avulla avaamme pohdinnassa yrityksen hyviä ja huonoja puolia. Lisäksi pyrimme kääntämään yritystoiminnan mahdolliset negatiiviset puolet positiivisiksi.

5 AINEISTO JA MENETELMÄT

Aloitimme opinnäytetyön tekemisen tammikuussa 2016 keräämällä aineistoa tietoperustaa varten. Esittelimme tutkimussuunnitelman helmikuussa. Tämän jälkeen jatkoimme teoriaosuuden kirjoittamista, joka tuli nopeasti valmiiksi. Toukokuussa haastattelimme päivähoitoyrittäjiä sekä varhaiskasvatusjohtajaa. Kun haastattelut oli haastateltu, ja avattu sekä kirjoitettu puhtaaksi työhömmе, pidimme opinnäytetyöstämme hieman taukoa. Työn tekemistä jatkoimme syyskuussa, ja loppuseminaari pidettiin lokakuussa.

Alussa avaamme teoriaosissa sellaisia asioita, joita itse koimme oleellisiksi tiedoiksi päivähoitoyritystä varten. Otimme huomioon päivähoitoa ja yrittäjyyttä ohjaavan lainsäädännön, varhaiskasvatussuunnitelman, kasvatuskumppanuuden, lapsen luovuuden sekä päiväkotiympäristön ja turvallisuuden merkityksen. Lainsäädännön koemme tärkeäksi siksi, koska sen puitteissa päivähoitoa ja yrittäjyyttä harjoitetaan. Kasvatuskumppanuuden ja luovuuden voisimme kuvitella oman päiväkotimme arvoiksi. Nämä ovat myös monessa muussa päiväkodissa tärkeitä arvoja. Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa monella tasolla päivähoidon arkea. Koemme myös tärkeäksi, että olemme perillä turvallisuus ja ympäristö asioissa, koska päiväkotiyritystä perustaessa täytyy ottaa nämä asiat laajasti huomioon. Lisäksi käsitelimme myös päivähoitoyrittäjyyttä sekä yleisesti yrittäjyyttä sosiaalialalla. Luvussa päivähoitoyrittäjyys on kerrottu liiketoimintasuunnitelmasta, vaikka emme sitä laatineetkaan osana opinnäytetyötämme.

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tietoa perustamistoimenpiteistä keräsimmе toukokuussa 2016 haastatteleamalla kahta päivähoitoyrittäjää Ylivieskan kaupungissa, ja Haapajärven kaupungin päivähoitotarvetta selvitimmе heidän varhaiskasvatusjohtajaltaan. Haastattelut olivat avoimia haastatteluja, jolloin keskustelua kävimme vapaasti määrittelemiemme kysymysten pohjalta (LIITE 2). Haastattelukysymykset laadimmе niin, että pyrimme saamaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Kysymykset olivat aika avoimia, jolloin haastateltavat saivat itse vapaasti kertoa ja tarkentaa. Nauhoitimme haastattelut ja myöhemmin avasimmе ne litteroimalla. Haastatteluista saimme kattavat tiedot ja aineistot päiväkodin perustamista varten sekä tietoa päivähoidon tarpeesta Haapajärven alueella.

Haastattelua tehdessä on hyvä sopia etukäteen haastattelu-aika ja varata riittävästi aikaa sen tekemiseen. Kysymykset olisi myös hyvä lähettää haastateltaville etukäteen luettavaksi. On hyvä antaa myös haastateltaville aikaa miettiä ja esittää tarkentavia kysymyksiä. Jos olisimmе halunneet tehdä tutkimuksesta

laajemman, olisimme voineet tehdä kysymykset myös asiakaskunnalle. Näin olisimme voineet selvittää asiakkaiden suhtautumisen yksityiseen päivähoitoyrittäjyyteen.

Haastatteluiden myötä suunnittelimme oman päiväkotimme toiminta-ajatusta, ja näin ollen syntyikin luonnos päiväkotia Touhutuvasta. Päiväkotia-idean suunnittelussa tuli huomioida erityisesti teoriassa käsittelemiämme aiheita, kuten lainsäädäntöä, varhaiskasvatussuunnitelmaa ja kasvatuskumppanuutta, joita noudatetaan ja arvostetaan Touhutuvassa. Lisäksi päiväkotimme painottaa toiminnassaan erityisesti lapsen luovuutta.

6 VAATIMUKSIA YKSITYISEN PÄIVÄKODIN SUUNNITTELUUN

Tässä luvussa hahmottelemme oman päiväkotiyrityksen perustamista ja toimintaa. Tätä varten olemme haastatelleet kahta yksityistä päivähoitoyrittäjää Ylivieskan alueelta. Yrittäjien vastausten perusteella saimme kattavat tiedot ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme, mitä toimenpiteitä vaaditaan päivähoitoyrityksen perustamiseen. Lisäksi näitä vastauksia tukevat teoriatieto sekä Haapajärven kaupungin hyväksymiskriteerit päivähoitopalveluiden tuottajalle. Haastateltavat yrittäjät eivät itse työskentele omassa yrityksessään, vaan ovat palkanneet siihen kolme työntekijää ulkopuolelta. Olemme myös tehneet yksityisen päivähoiton tarvekartoitusta Haapajärven kaupungin alueelta haastattelemalla heidän kaupunkinsa varhaiskasvatuksen johtajaa. Kartoituksen pohjalta selvisi, että Haapajärven kaupungilla olisi tarvetta lisähoitopaikoille. Näiden avulla avaamme omia ajatuksiamme ja ideoitamme oman yrityksen perustamisesta.

Idea omasta päivähoitoyrityksestä syttyi meidän molempien mielenkiinnosta ja halusta perustaa oma yksityinen päiväkotitulevaisuudessa. Myös molempien kiinnostus työskennellä lasten parissa edesauttoi ajatusta yrityksen perustamiselle, ja lisäksi siitä saisi mahdollisesti luotua meille molemmille, sekä jopa yhdelle ulkopuolisellekin työntekijälle, työpaikan. Se, että Haapajärven alueella ei ole vielä yksityisiä päivähoitoyrittäjiä, lisäsi kiinnostusta yrittäjäksi lähtemiseen juuri tälle alueelle.

Ajatuksena olisi siis perustaa 24-paikkainen päivähoitoyritys 0-6-vuotiaille lapsille, jossa työskentelisi kaksi lastentarhanopettajaa ja yksi lastenhoitaja sekä ryhmäavustaja. Päädyimme kahteen lastentarhanopettajaan, kun normaalisti päiväkodissa on vain yksi lastentarhanopettaja, sillä meillä molemmilla yrittäjistä tulee olemaan lastentarhanopettajan pätevyys. Päiväkodissamme painotettaisiin erityisesti lapsen luovuutta, ja sen tärkeyttä lapsen kehitykselle.

6.1 Yrittäjien haastattelu

Toukokuussa 2016 kävimme haastattelemassa Ylivieskan päivähoitoyrittäjiä Mari Katajistoja ja Reetta Kinnusta, jotka ovat perustaneet ryhmäperhepäiväkoti Ipanatuvan vuonna 2011. Kahdestaan yrittämisessä on aina hyvät ja huonot puolensa. Hyviä puolia ovat, että voi jakaa vastuuta ja yrityksen toiminnan ylläpitämiseen vaadittavia työtehtäviä, joita myös haastateltavat pitivät tärkeinä puolina kahdestaan yrittämisessä. Lisäksi hyviksi asioiksi koettiin turvallisuuden tunne yhdessä toimiessa – tarvittaes-

sa saa tukea yrityskumppanilta. Yhdessä on myös helpompi selvittää mahdollisia vaikeitakin asioita, esimerkiksi hankala tilanne perheen kanssa. Haastateltavien mielestä oli myös toimivampaa yrityksen kannalta, että he asuivat samalla paikkakunnalla missä yritys sijaitsee. Huonoiksi puoliksi haastateltavat kokivat sen, että tiedon kulku heidän välillään saattaa olla joskus katkonaista, kun on paljon asioita muistettavana. Uskomme, että meillä ei tulisi olemaan tällaisia ongelmia, koska työskentelimme itse päiväkodissamme, ja olisimme ajan tasalla siellä tapahtuvista asioista.

Yrittäjäksi lähtemisessä on kuitenkin aina omat riskinsä. Haastateltaessa päivähoitoyrittäjiä kävi ilmi, että jos ei tarvitse tehdä suuria alkuinvestointeja yrityksen perustamisvaiheessa, niin kynnys yrittämiseen on matalampi. Ennen perustamista on myös hyvä tehdä päivähoidon tarvekartoitus, jolla käy ilmi, onko asiakaskuntaa riittävästi, jotta yritys kannattaa. Lapset ovat ainoa päivähoitoyrityksen tulonlähde, ja jos lapsia ei ole päivähoitoyrityksessä riittävästi, myös tulot ovat alhaisemmat. Jos yritys toimii vuokratiloissa, on siinä myös omat riskinsä. Esimerkiksi jos kiinteistö vaurioituu tai vuokrasopimus irtisanotaan. Kuitenkin vuokratilat ovat helpompi ja huolettomampi tapa aloittaa yrityksen toiminta, kuin että ostaisi heti omat tilat.

Päivähoitoyritystä perustaessa on aluksi tehtävä liiketoimintasuunnitelma ja kustannuslaskelma, jotka esittäisimme yritysneuvontaan, joka tässä tapauksessa olisi Nivala-Haapajärvi seudun yritysneuvonta NIHAK ry. Yrityksen perustamiseen on mahdollista saada myös erilaisia tukia, esimerkiksi haastateltavamme olivat hakeneet leader-tukea oman yrityksensä perustamiseen. Yhtiö muotomme tulisi olemaan avoin yhtiö, koska se olisi mielestämme kaikista helpoin ja yksinkertaisin yritysmuoto, sillä siihen ei alussa tarvitse rahallista panostusta, toisin kuin esimerkiksi osakeyhtiöön.

Ennen yrityksen viemistä eteenpäin hyväksyttäväksi, täytyy hankkia sopiva kiinteistö, jossa yritystoimintaa voi harjoittaa. Ajattelimme, että ainakin aluksi olisi helpompi toimia vuokrakiinteistössä. Tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että kiinteistö olisi lain määräämissä puitteissa sopiva ja turvallinen päivähoito käyttöön. Haastattelussa kävi ilmi, että jokaista lasta kohden, tilaa tulisi olla vähintään neljä neliötä lasta kohden sekä kiinteistössä tulisi olla kaksi wc:tä (aikuisille ja lapsille omat), riittävä koneellinen ilmanvaihto ja akkuvarmenteiset palovaroittimet. Kuitenkin päiväkotien suunnitteluohjeiden mukaan on koettu, että lastentoimintatila tulisi olla vähintään seitsemän neliötä. Myös pienille lapsille, eli alle kolmevuotiaille, olisi hyvä suunnitella enemmän toimintatilaa. (Rakennustietosäätiö 2010.) Kiinteistössä tulee käydä myös palotarkastaja, joka hyväksyy vaatimusten mukaiset poistumistiepaikat, sammuttimet sekä yrittäjien suunnittelemat pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat, jotka jokaisen päivähoitoyrittäjän täytyy laatia yritystä perustaessa. Myös rakennustarkastajan tulee hyväksyä uudet pohja-

piirustukset kiinteistöstä, joista tulee käydä ilmi päiväkodin tilajärjestelyt (nukkumahuone, leikkihuone jne.), sekä pihalle kaavoitetut aidatut alueet, parkkipaikka, koneellinen ilmanvaihto ja lisäksi tulee huomioida naapureiden kuuleminen. Terveystarkastaja huomioi, että kiinteistössä on kaksi erillistä wc:tä, keittiö on asianmukainen ruoanvalmistusta varten, pesuaineet ovat lukollisessa kaapissa sekä yrittäjien tekemän elintarvikkeiden omavalvontasuunnitelman. Heidän lausuntonsa lähetetään kaupungille, jotka välittävät ne eteenpäin aluehallintovirastolle. AVI:lta tulee hyväksyntä toimia yksityisenä sosiaalialan palveluntuottajana. Kun yritys on perustettu, tulee Valviralle lähettää omavalvontasuunnitelma yrityksen toiminnasta.

Haapajärven kunnassa ei ole tällä hetkellä palveluseteli käytössä, mutta sellainen on mahdollista saada. Varhaiskasvatuspalveluiden ollessa Peruspalvelukuntayhtymä Selänteessä, palveluseteli oli olemassa. Haastateltaviemme päivähoitoyrityksessä on ollut alusta asti palveluseteli käytössä, ja he ovat kokeneet sen toimivaksi. Meidän mielestämme palvelusetelin avulla yrittäjän tulo olisi turvatumpi, kuin kunnan ostopalvelut. Jos meidän yrityksessämme olisi käytössä palveluseteli, niin asiakaskunta ohjautuisi meille kunnan päivähoitotoimistosta. Kuitenkin päivähoitoyritystä perustaessa tulisi huomioida, että antaa positiivisen kuvan toiminnasta jo alusta lähtien, näin asiakkaita voisi kertyä myös ns. ”puskaradion” kautta. Päivähoitomaksu olisi päiväkodissamme sama kuin kunnallisella puolella, vaikka painotammekin lapsen luovuuden merkitystä osana kasvatusta. Tämän perustelemme sillä, että samansuuruinen päivähoitomaksu takaisi varmemmin asiakaskuntaa, ja lisäksi emme koe, että luovuuden painottaminen vaatisi korkeampaa päivähoitomaksua. Yrittäjätkin olivat sitä mieltä, että jos päivähoitossa painottaisi esimerkiksi erilaisia pedagogiikkoja (Montessori, Steiner ym.) voisi päivähoitomaksu olla hieman suurempi.

Yritystoiminnassa täytyy ottaa huomioon myös kuukausittaiset kustannukset, jotka koostuvat mahdollisesta kiinteistön vuokrasta, sähköstä, vedestä, puhelinlaskusta, työntekijöiden palkoista (sivukulut: kirjanpito ja vakuutukset), ruoasta ja materiaaleista. Yrityksellä tulee olla myös yritys vakuutus, joka kattaa kiinteistön omaisuuden (jos vuokrakiinteistö), murto- ja paloturvavakuutuksen, keskeyttämisvakuutuksen sekä oikeus- ja vastuuturvan. Päivähoitoyrityksessä tulee huomioida myös lasten tapaturmavakuutus, työntekijöiden tapaturmavakuutus sekä ryhmähenkivakuutus. Lisäksi kustannuksiin kuuluu myös työntekijöille järjestetty työterveyshuolto.

6.2 Haapajärven varhaiskasvatusjohtajan haastattelu

Kysyimme myös toukokuussa 2016 Haapajärven varhaiskasvatusjohtajalta, minkälaista päivähoiton tarvetta Haapajärvellä mahdollisesti olisi. Tulevaisuuden tarvetta ei vielä tarkasti tiedetä, sillä he eivät olleet ehtineet käydä läpi syksyn 2016 päivähoitopaikkahakemuksia sekä lisäksi uuden varhaiskasvatuslain mukana tulevat vaikutukset olivat silloin vielä epäselviä. Varhaiskasvatusjohtaja ei vielä keväällä 2016 osannut sanoa, mikä vaikutus 20 tuntisella päivähoito-oikeudella tulee olemaan. Tällä hetkellä Haapajärvellä päivähoitopaikat ovat täynnä, ja äkilliseen päivähoiton tarpeeseen on vaikea vastata. Esimerkiksi huhtikuussa 2016 oli jouduttu muutaman kuukauden ajaksi perustamaan väliaikainen viisisipaikkainen ryhmäperhepäiväkoti, jotta saatiin päivähoitopaikat kaikille jonossa oleville. Kartoitimme myös tulevaisuuden päivähoitotarvetta Haapajärvellä, jossa kävi ilmi, että päivähoitotarve on kasvanut, mutta syntyvyys Haapajärvellä ei ole ainakaan nousussa tällä hetkellä. Normaalisti Haapajärvellä syntyy noin 100 lasta vuodessa, ja ikäluokasta 60 % tarvitsee päivähoitopaikan. Esimerkiksi kymmenen vuotta sitten hoidossa oli vain 50 % ikäluokasta.

Haapajärvellä olisi tarvetta jopa isollekin päiväkodille, jos asianmukaiset tilat löytyisivät. Tällä hetkellä heillä on vain yksi päiväkotikolme, jonka tilat ovat päiväkotitarkoitukseen sopivat. Kysyimme, olisiko Haapajärvellä mahdollisesti sopivia tiloja uudelle päiväkodille. Vastauksesta kävi ilmi, että valmiit tilat ovat vähissä. Uuden päiväkodin rakentaminen tai suuri remontti olisi ainoa vaihtoehto saada asianmukaiset tilat toiminnalle. Lisäksi syksyllä perhepäivähoitajien määrä vähenee huomattavasti. Jollei uusia perhepäivähoitajia saada rekrytoitua, ovat paikat löydyttävä päiväkodista. Varhaiskasvatusjohtajan mielestä järkevämpi vaihtoehto olisi perustaa päiväkotiryhmäperhepäiväkodin sijaan. Käytännöllisempää olisi jos päiväkotitoimisi kaikille varhaiskasvatusikäisille. Myös vanhemmat kokisivat sen mielekkäämmäksi, kun sisarukset saisi viedä samaan päivähoitopaikkaan. Näin ollen pystyttäisiin vastaamaan paremmin perheiden tarpeeseen perhepäivähoitajien vähentyessä.

Haastattelusta kävi ilmi, että Haapajärven kaupunki saattaisi olla innokas yhteistyöhön yksityisen päivähoitoyrittäjän kanssa. Yhteistyö kaupungin kanssa ilmenisi myös yhteisellä varhaiskasvatussuunnitelmalla, joka täytyisi olla sama kaikilla saman kunnan päivähoitoyksiköillä. Yhteisiä koulutuksia järjestettäisiin, ja kunnalla olisi valvontavelvollisuus yksityistä yrittäjää kohtaan. Haapajärvellä yksityistä päivähoitoyrittäjyyttä pidetään aivan hyvänä vaihtoehtona, kuitenkin huomioiden että tilojen pitää olla laatukriteerit täyttävät. Myöskin palvelusetelin käyttö voisi olla toimiva, sillä siten kunnan ja yksityisen päivähoiton hinnat olisivat lähestulkoon samat. Riskinä on kuitenkin se, että kunnan päivähoitopaikat ovat riittävät, eikä yksityiselle ole enää tarvetta.

6.3 Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hyväksymiskriteerit päivähoitopalvelun tuottajalle

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteellä on määritelty tietyt hyväksymiskriteerit palveluseteliyrittäjälle laadukkaaseen päivähoitopalveluiden tuottamiseen. Haapajärven kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden ollessa Selänteen alaisena noudatettiin näitä kriteerejä. Varhaiskasvatuspalveluiden siirtyessä sivistyspalveluihin he eivät ole vielä määrittäneet itselle omia hyväksymiskriteereitä päivähoitopalvelun tuottajalle. Päävastuu yksityisen palvelun laadunvalvonnasta on aluehallintovirastolla, mutta kunnassa sitä valvoo sosiaali- ja terveystoimi tai muu vastaava toimielin. Myös Valviralla on valtakunnallinen valvontavastuu päivähoitopalvelujen valvonnasta. Valvontaa tapahtuu koko toiminnan ajan, ja mikäli hyväksymiselle asetetut kriteerit eivät enää täyty, palvelusetelisopimus voidaan perua.

Ennen toiminnan aloittamista palveluntuottajalla tulee olla aluehallintoviranomaisen myöntämä yksityisen terveyden- tai sosiaalihuollon toimilupa ja ilmoittaa kunnalle palvelun aloittamisesta. Kriteereissä edellytetään, että palveluntuottajalla on Y-tunnus ja se on rekisteröitynyt yritys. Lisäksi on täytettävä laissa määritetyt vaatimukset, ja pyrittävä tuottamaan palveluita yhtä laadukkaasti kuin kunnallinen palvelu. Kunnalle on toimitettava liiketoimintasuunnitelma sekä todistukset erilaisista vaadittavista vakuutuksista. Palveluseteliyrittäjältä vaaditaan häiriöttömät luottotiedot, ja sen tulee osoittaa että yritys kykenee toimimaan kannattavasti. Tarvittaessa kunta voi pyytää nähtäväksi yrityksen omavalvontasuunnitelman, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat sekä voimassaolevat palo- ja terveystoimien lupalausunnat. Palveluseteliyrittäjän on julkistettava palvelukohtaiset hinnat palveluntuottajarekisterissä, ja ne on tarkistettava vuosittain. Palveluntuottaja sitoutuu osallistumaan palveluseteliasioita käsitteleviin kehittämistapaamisiin, ja ottamaan vastaan valvontakäynnin yritykseensä vähintään kerran vuodessa.

Kaupunki on myös laatinut säännöksiä henkilöstölle ja johtamiselle. Päiväkodissa tulee olla riittävä määrä henkilöstöä, jolla on laissa määritetty ammatillinen kelpoisuus. Palveluntuottajan täytyy esittää henkilöstön voimassa olevat rikosrekisteriotteet sekä varmistaa henkilöstölle riittävän työnohjauksen ja täydennyskoulutuksen. Palveluntuottajalta vaaditaan taitoa organisoida sijais- ja loma-ajanjärjestelyt sekä taata palvelun laadukkuus. Palvelun ostajalla täytyy olla tiedossa päiväkodin toiminnasta vastaavan henkilön tiedot. Työterveyshuollon toteutuminen ja työehtosopimuksen ilmoittaminen kunnalle kuuluvat palveluntuottajan tehtäviin.

Yksityisen palveluntuottajan on hyväksyttävä kunnan ja lain asettamat vaatimukset varhaiskasvatuksen sisällölle sekä päiväkodin tiloille, välineille ja toimintaympäristölle. Palveluntuottajan on pyrittävä

suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen. Tilojen tulee olla asianmukaiset sekä terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan sopivat. Vaikka kyseessä on yksityinen päivähoitoyrittäjä, täytyy hänen kuitenkin laatia varhaiskasvatussuunnitelma omalle toiminnalleen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Kunnan hyväksymiskriteereihin kuuluu terveystieteellisen lausunnon tilojen asianmukaisuudesta päivähoitotoimintaan sekä palveluntuottajan selvitys päiväkodin siivous- ja ruokahuollon järjestämisestä, ja lisäksi tarvittaessa henkilöstön hygieniapassiluettelo.

Yksityisen palveluntuottajan tulee noudattaa tietoturvaa ja tietosuojaa koskevia säännöksiä sekä ohjeita samoin tavoin kuin kunnallinen toiminta. Tämä koskee muun muassa lakisääteistä salassapitoa ja vaitiolovelvollisuutta. Kun asiakassuhde päättyy, tulee palveluntuottajan luovuttaa tilaajalle hallinnassaan olevat sekä muut asiakkaan tietoja koskevat asiakirjat. Laadun varmistamiseksi palveluntuottajan täytyy toteuttaa asiakastytyväisyyskyselyjä, ja tarvittaessa kehittää toimintaa niiden pohjalta.

6.4 Päiväkoti Touhutuvan toiminta-ajatus

Opinnäytetyömme saatujen tietojen myötä hahmottelimme ideaa omasta päiväkotiyrityksestä. Näin syntyi idea päiväkotitoimintavasta. Tässä luvussa avaamme hieman Touhutuvan toiminta-ajatus.

Päiväkoti Touhutupa olisi 24 paikkainen yksikkö, joka toimisi omakotitalossa Haapajärvellä. Päiväkodin aukioloaika olisi 7.00–18.00, mutta mahdollista olisi joustaa hoidon tarpeen mukaan. Elokuussa 2016 voimaan tulevan uuden varhaiskasvatuslain myötä meillä olisi mahdollista olla 24-paikkainen päiväkotitoiminta. Tässä laissa mahdollistetaan se, että yhtä hoitajaa kohden voi olla enintään kahdeksan yli kolmevuotiaasta lasta. Kuitenkin alle kolmevuotiaiden määrä tulisi huomioida ryhmäkoossa. Päiväkoti Touhutupa toimisi sisaruspäiväkotiperiaatteella, joka tarkoittaa, että päiväkotimme asiakaskunta muodostuisi 0-6 vuotiaista. Täten perheiden eri-ikäisten lasten hoito mahdollistuisi yhdessä ja samassa päiväkotiryhmässä. Asiakaskunta ohjautuisi meille kaupungin päivähoitotoimiston kautta, sillä käytösämme olisi palveluseteli. Päivähoitomme hinta olisi sama kuin kaupungilla (LIITE 1).

Päiväkoti Touhutuvassa korostettaisiin kasvatuskumppanuutta sekä lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä, jota tuetaan varhaiskasvatussuunnitelman avulla. Mielestämme on tärkeää, että yhteistyö perheiden kanssa on tasavertaista, avointa ja luottamuksellista. Sujuva yhteistyö takaa lapselle paremman ja yksilöllisemmän hoidon. Myös ajantasainen yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma korostaa tavoitteellista hoitoa ja huolenpitoa. Luovuus olisi suurena osana päiväkotimme toiminta-ajatus. Lapsia

olisi hyvä jo pienestä pitäen kannustaa tutkimiseen ja omaan ajatteluun, joka olisi hyvää vastapainoa nykypäivän yleistyneelle digiajalle. Lasten annettaisiin osallistua toiminnan suunnitteluun, eikä aina annettaisi valmiita ohjeita. Kannustaisimme lapsia käyttämään leikeissään omaa mielikuvitustaan, esimerkiksi kotileikissä ruoat voitaisiin keksiä itse saatavilla olevista materiaaleista, jonkin valmiin leluruoan sijaan. Hyväksyttäisiin myös lasten erilaisuus ja epätavalliset ideat.

Yrittäisimme aluksi saada omakotitalotiloja vuokraamalla, sillä siten riskit olisivat aloittelevalla yrittäjälle pienemmät. Kuitenkin perustaessa päiväkotia omakotitaloon täytyisi huomioida tietyt vaatimukset tilojen suhteen. Esimerkiksi riittävä koneellinen ilmanvaihto, paloturvallisuus, leikkineliöt lasta kohden sekä yleisesti tilojen toimivuus ja pihan turvallisuus ovat huomioon otettavia vaatimuksia. Perustamisvaiheessa olisi huomioitava myös tarkastajien käynnit.

Päiväkoti Touhutuvassa työskentelisi kaksi lastentarhanopettajaa, lastenhoitaja sekä ryhmäavustaja. Ruoan valmistaisimme yksikössä itse, ja siitä huolehtisi pääosin ryhmäavustaja. Keittiötöiden lisäksi ryhmäavustajalle kuuluisi yleisen järjestyksen ylläpito, jokapäiväinen wc-tilojen siistiminen sekä lapsiryhmässä avustaminen. Kerran viikossa joku työntekijöistä tekisi perusteellisen siivouksen, ennen lasten tuloa päivähoitoon. Kiinteistönhoito ja talonmiestyöt organisoitaisiin yrittäjien miesten kautta. Talous- ja hallintoasiat jaettaisiin tasapuolisesti yrittäjien kesken. Näitä olisivat muun muassa työvuorojen teko, laskutus, ruokaostokset ja muut juoksevat asiat. Kirjanpitäjä tulisi ulkopuolelta.

7 POHDINTA

Aloitimme opinnäytetyöprosessin tammikuun lopulla 2016. Olimme miettineet ja suunnitelleet opinnäytetyön aihetta jo pitkään. Varasimme aikaa työn tekemiselle yli puoli vuotta, sillä meillä ei ollut kiire työn valmistumisen kanssa. Aloitimme työn tiiviillä tahdilla vuoden alusta, mutta teoria osuuden kirjoitettuumme opinnäytetyön tekeminen jäi hetkeksi. Huhtikuun lopulla innostus syttyi uudelleen ja nopeasti työ saatiin hyvälle mallille. Kesän ajan annoimme opinnäytetyön levätä, ja jatkoimme taas syksyllä uudella innolla.

Aihe työhön syntyi meidän molempien mielenkiinnosta päivähoitoyrittäjyyteen sekä haaveesta tulevaisuudessa perustaa oma päiväkotitoiminta. Koulutuksemme antaa hyvät valmiudet päivähoitoyrityksen perustamiselle sekä siellä työskentelemiselle. Aiheena yksityinen päivähoitoyrittäjyys on todella ajankohtainen, ja tulevaisuudessa sen kannattavuus voi kasvaa entisestään. Myös itse olemme saaneet paljon uutta tietoa ja kehittyneet huomattavasti ammatillisesti. Olemme esimerkiksi luoneet uusia kontakteja sekä suunnitelleet ja luonnostelleet idean omasta päiväkodista. Yrittäjänä täytyy ottaa huomioon asioita monelta kantilta, jotta saa toiminnasta kannattavaa ja kaikkia tahoja palvelevaa. Mielenkiintomme yksityisen päiväkodin perustamista kohtaan on vain kasvanut.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli selvittää yksityisen päiväkodin perustamiseen vaadittavat toimenpiteet sekä millaiset mahdollisuudet Haapajärven kaupungissa olisi toimia yksityisenä päivähoitoyrittäjänä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli myös kehittyä ammatillisesti ja saada perustiedot yksityisen päiväkodin perustamisesta. Onnistuimme mielestämme saamaan kattavasti tietoa tutkimusongelmiimme haastatteluiden avulla. Kaikki haastateltavat olivat todella yhteistyöhaluisia, ja heidän kanssaan oli helppo työskennellä. Kysymykset haastateltaville oli helppo muodostaa, koska meillä oli selvä suunnitelma mitä tietoa tarvitsemme.

Teoriaosuuteen valitsimme aiheet sen perusteella, mitä itse pidimme tärkeimpinä osina työtämme ja oppimistamme. Teoriassa tulee esille mahdollisen oman päiväkotimme tärkeitä arvoja, kuten luovuus, kasvatuskumppanuus ja varhaiskasvatussuunnitelma. Saimme myös teorian pohjalta vahvistettua haastatteluista saamiamme tuloksia.

Pohdimme SWOT-analyysin avulla oman päiväkotimme vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia. Mielestämme vahvuuksia olisi riittävä ja ammatillinen henkilökunta. Riittävä henkilökunta si-

ten, että kasvattajia olisi tarpeeksi lapsimäärään nähden ja lisäksi olisi vielä ryhmänavustaja. Myös kahden lastentarhanopettajan työskentely takaisi hyvän ja tavoitteellisen hoidon. Luovuutta korostamalla erottuisimme kaupungin päiväkodeista ”vapaampana” yksikkönä. Kuitenkin hinnoittelisimme palvelun samoin kuin kaupunki. Yhteistyö kaupungin kanssa olisi myös vahvuus, sillä asiakaskunta ohjautuisi sitä kautta meillekin. Päiväkotimme vahvuuksia olisi lisäksi joustavuus ja kodinomaisuus. Nämä näkyisi muun muassa kiireettömyytenä, lapsilähtöisyytenä ja esimerkiksi päiväkodin ruoka valmistettaisiin itse. Mahdollisuutena näemme sen, että Haapajärvellä ei vielä yksityistä päiväkotia ole, joten saumaa sellaiselle olisi, kun lisätarve päivähoidossa tällä hetkellä on.

Heikkoutena voisimme ajatella sen, että Haapajärvellä ei ainakaan tällä hetkellä löydy valmiita asianmukaisia tiloja. Lisäksi mietimme, että mikä olisi sopiva koko päiväkodille, jotta se olisi kannattava. Uhkana on aina se, että yrittäjyys on riskin ottamista, emmekä osaa sanoa, miten yksityinen päivähoitoyritys juuri Haapajärven alueella kannattaisi. Sillä myös mahdollinen lapsimäärän vähentyminen tulevaisuudessa voi heikentää yksityisen päivähoiton asiakaskuntaa.

Heikkoudet ja uhat voi pyrkiä muuttamaan vahvuudeksi ja mahdollisuuksiksi. Puuttuvat tilat voisimme itse rakennuttaa tai remontoida valmiista rakennuksesta. Päiväkodin koko pitäisi jo alussa miettiä tarkasti, ja tehdä suurempaa tarvekartoitusta. Myös liiketoimintasuunnitelman avulla saisi mahdolliset kannattavuuslaskelmat selville. Markkinointi ja hyvä maine takaisivat asiakaskunnan vakaamman säilymisen myös tulevaisuudessa.

<p style="text-align: center;">vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • riittävä ja ammatillinen henkilökunta <ul style="list-style-type: none"> • luovuuden korostaminen <ul style="list-style-type: none"> • hinnoittelu • yhteistyö kaupungin kanssa • joustavuus ja kodinomaisuus 	<p style="text-align: center;">heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ei asianmukaisia, valmiita tiloja <ul style="list-style-type: none"> • kannattavuus
<p style="text-align: center;">mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • yksityistä päiväkotia ei vielä Haapajärvellä ole • päivähoiton lisätarve 	<p style="text-align: center;">uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> • itse yrittäjyys <ul style="list-style-type: none"> • lapsimäärän vähentyminen • Haapajärvi pieni paikkakunta

KUVIO 2. Oman yrityksen SWOT-analyysi

Olisimme voineet laajentaa tutkimustamme vielä kattamaan mielipiteitä asiakkaan näkökulmasta, mutta työn rajaamiseksi koimme tärkeimmäksi haastateltaviksi itse yrittäjät ja varhaiskasvatusjohtajan. Jos joku haluaisi tutkia aihetta lisää, hänellä olisi mahdollisuus lähteä keräämään tietoa asiakkaiden suhtautumisesta yksityiseen päivähoitoyrittämiseen. Tulevaisuudessa seuraava vaihe päiväkodin perustamisessa olisi tehdä liiketoimintasuunnitelma, jonka pohjalta yritystä voisi lähteä suunnittelemaan ja perustamaan.

Päivähoitoyrittäjänä toimiessa johtamisosaaminen on tärkeässä roolissa ja sitä meidän tulisi vielä kehittää. Yrittäjäksi ryhtyessä on hyvä tiedostaa omat valmiudet toimia lähiesimiehenä, kyetä päätöksentekoon vaikeissakin tilanteissa sekä tuntea henkilöstö- ja taloushallinnon peruseriaatteet. Uskomme että opinnäytetyön myötä kehityimme asiakastyön osaamisen eri osa-alueilla. Meillä on omat arvot joita korostamme työssämme. Pidämme myös kasvatuskumppanuutta tärkeänä osana asiakastyötä. Eettisten periaatteiden huomioiminen näkyy osana siten, että varhaiskasvatusta ohjaavat tietyt arvot ja periaatteet. Otamme huomioon jokaisen lapsen yksilöllisyyden heidän kasvatuksessaan. Päivähoito on monelle perheelle tärkeä tuki, jolla pyritään ehkäisemään huono-osaisuutta ja edistämään tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta. Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen korostuu myös työssämme siten, että olemme perehtyneet lainsäädäntöön sekä saaneet kattavat tiedot mistä yrityksen perustaminen lähtee.

Tutkimuskysymyksiimme saimme mielestämme kattavat vastaukset. Päiväkodin perustamisessa tulee huomioida paljon erilaisia asioita ja toimenpiteitä. Perustaminen on monivaiheinen prosessi, jossa tulee huomioida erilaiset lain ja viranomaisten määräämät puitteet, joita tulisi noudattaa. Perustamisvaiheessa tehdään yhteistyötä monen eri tahon kanssa. Yrittäjien haastatteluista saimme kattavan tiedon huomioitaviin asioihin, jonka avulla voimme joskus lähteä yritystä perustamaan. Haapajärven kaupungissa olisi tarvetta uusille päivähoitopaikoille. Tämä tieto vahvisti sen, että meillä olisi mahdollisuus tulevaisuudessa perustaa yritys sille alueelle, jos vain sopivat tilat löytyisivät. Vastausten perusteella meillä vain vahvistui ajatus oman yrityksen perustamisesta. Nyt me tiedämme, mistä yrityksen perustamisprosessin aloittaisi, ja mitä kaikkea siihen vaadittaisiin sekä tiedostamme myös mahdolliset riskit.

LÄHTEET

- Asetus lasten päivähoidosta. 16.3.1973/239. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>. Viitattu 25.1.2016.
- Asetus yksityisistä sosiaalipalveluista. 28.9.2011/1053. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20111053>. Viitattu 15.2.2016.
- Hallintolaki. 6.6.2003/434. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434#L2>. Viitattu 16.2.2016.
- Hartman, S. 2012. Toimialaraportti. Sosiaalipalvelut. Helsinki: työ- ja elinkeinoministeriö. 5/2012. Saatavissa: http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2163/Sosiaalipalvelut_marraskuu_2012.pdf Viitattu: 23.5.2016
- Hattunen, M. 2016. Haapajärven kaupungin varhaiskasvatusjohtajan henkilökohtainen tiedonanto, haastattelu. 13.5.2016.
- Hujala, E. & Turja, L. 2012. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 2. painos. Juva: Bookwell oy.
- Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. 1. painos. Helsinki: Kirjapaja.
- Kainlauri, A. 2007. Ideasta hyvinvointialan yrittäjäksi. Juva: WS Bookwell oy.
- Kantoluoto, S. 2014. Minustako päivähoitoyrittäjä- selvitys yksityisen päiväkodin perustamistoimenpiteistä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma.Opinnäytetyö. Saatavilla: <https://www.theseus.fi/xmlui/handle/10024/72981> Viitattu: 4.2.2016
- Katajisto, M. & Kinnunen, R. 2016. Päivähoitoyrittäjien henkilökohtainen tiedonanto, haastattelu. 6.5.2016.
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Tampere: Juvenes Print.
- Keskimaa, E. & Kähäri, V. 2011. Haaveena päiväkotiyrittäjyys: case päiväkoti ihme ja kumma. Turun ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma.Opinnäytetyö. Saatavissa: <https://publications.theseus.fi/handle/10024/35908> Viitattu: 11.2.2016
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Juva: WS Bookwell oy.
- Kotsalainen, I. 2014. Eläkö luovuus päiväkodissa? : näkemyksiä luovuudesta varhaiskasvatuskontekstissa. Jyväskylän yliopisto, varhaiskasvatustiede. Pro gradu. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/43989> Viitattu 12.2.2016
- Lastensuojelulaki. 13.4.2007/417. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L1P3a>. Viitattu 26.1.2016.
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä. 14.6.2002/504. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020504>. Viitattu 25.1.2016
- Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta. 20.12.1996/1128. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961128>. Viitattu 26.1.2016.

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. 3.8.1992/734, 7a§. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920734>. Viitattu 26.1.2016.
- Laki sosiaali- ja terveyden huollon palvelusetelistä. 24.7.2009/569. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090569>. Viitattu 16.2.2016.
- Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. 29.4.2005/272. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050272#P11>. Viitattu 25.1.2016.
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. THL. 2015. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/lapset-perheet/suunnitelmat/lapsen-varhaiskasvatussuunnitelma-vasu>. Viitattu 29.1.2016.
- Laki verotusmenettelystä. 18.12.1995/1558. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951558>. Viitattu 16.2.2016.
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista. 22.7.2011/922. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110922>. Viitattu: 15.2.2016.
- Laki yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta. 9.8.1996/603. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960603>. Viitattu 15.2.2016.
- Lasten päivähoido. THL 2015. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/tilastot/tilastot-aiheittain/lasten-nuorten-ja-perheiden-sosiaalipalvelut/lasten-paivahoito> Viitattu: 29.1.2016
- Nemlander, A. 2015. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli. Saatavissa: <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/soster/hallinto-jarjestaminen-tuottaminen/palveluseteli/Sivut/default.aspx> Viitattu: 23.5.2016
- PPKY Selänteen varhaiskasvatuspalveluiden palveluseteliopas. 2014. Haapajärvi, Pyhäjärvi ja Reisjärvi. Viitattu: 23.5.2016
- Päiväkotien suunnittelu. 2010. Rakennustietosäätiö. Rakennustieto oy.
- Rissanen, S. & Sinkkonen, S. 2004. Hoivayrittäjyys. Juva: WS Bookwell Oy.
- Stakes. 2006. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Oppaita 56. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino oy.
- Stakes & STM. 2008. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu. Oppaita 71. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino oy.
- Tenhunen, L. 2004. Yrittäminen sosiaali- ja terveysalalla. Vantaa: Dark oy.
- Toiminimilaki. 2.2.1979/128. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128>. Viitattu 16.2.2016
- Uotinen, S. 2015. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden hankinta ostopalveluna. Saatavissa: <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/soster/hallinto-jarjestaminen-tuottaminen/sote-ostopalvelu/Sivut/default.aspx> Viitattu: 23.5.2016
- Uusikylä K. 2012. Luovuus kuuluu kaikille. Juva: Bookwell oy.
- Vasu-asiakirja. THL. 2016. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.thl.fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/lait_ja_oppaat/varhaiskasvatus_ja_paivahoito/vasu-asiakirja. Viitattu 1.2.2016.

Varhaiskasvatus. Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/varhaiskasvatus/?lang=fi> Viitattu 26.1.2016.

Varhaiskasvatuslaki. 19.1.1973/36. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036> . Viitattu 25.1.2016.

Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö. Opetushallitus. 2016. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/lainsaadanto/varhaiskasvatus. Viitattu 25.1.2016.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin kattohinta 1.8.2014 PPKY Selänteessä. 2014. LIITE 1.

Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. 29.7.2005/608, 2§. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050608>. Viitattu 25.1.2016.

Yksityinen palvelutuotanto sosiaali- ja terveyspalveluissa. THL, 2011. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/tilastot/tilastot-aiheittain/yksityiset-sosiaali-ja-terveyspalvelut/yksityinen-palvelutuotanto-sosiaali-ja-terveyspalveluissa> Viitattu 29.1.2016

Yksityiset sosiaalipalvelut. THL. 2011. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/tilastot/tilastot-aiheittain/yksityiset-sosiaali-ja-terveyspalvelut/yksityiset-sosiaalipalvelut> Viitattu 29.1.2016

VARHAISKASVATUKSEN PALVELUSETELIN KATTOHINTA 1.8.2014 PPKY SELÄNTEESSÄ:

Kokopäivähoidon hinnat (hoitoaika yli 5 tuntia päivässä):

HOITOAIKA YLI 5 TUNTIA PÄIVÄSSÄ	Päiväkotihoido		Ryhmäperhepäivä- hoito	Perhepäivähoito
	alle 3v.	yli 3v.		
yli 15 hoitopäivää / kk	1 - 10	770	880	670
11 - 15 hoitopäivää / kk	833	578	660	503
1 - 10 hoitopäivää / kk	555	385	440	335

Osapäivähoidon hinnat (hoitoaika alle 5 tuntia päivässä):

HOITOAIKA ALLE 5 TUNTIA PÄIVÄSSÄ	Päiväkotihoido		Ryhmäperhepäivä- hoito	Perhepäivähoito
	alle 3v.	yli 3v.		
yli 15 hoitopäivää / kk	666	462	528	402
11 - 15 hoitopäivää / kk	500	347	396	302
1 - 10 hoitopäivää / kk	333	231	264	201

KYSYMYKSET VARHAISKASVATUSJOHTAJALLE

- Millaista tarvetta Haapajärven alueella on varhaiskasvatuksen suhteen?
- Millaiset ovat tulevaisuuden näkymät päivähoidon tarpeelle?
- Minkälaiselle ja minkä kokoiselle päiväkodille olisi mahdollisesti tarvetta?
- Millaista yhteistyötä kaupungin kanssa voitaisiin tehdä? Olisiko ostopalvelua vai palveluseteli käytössä?
- Mikä on yleinen suhtautuminen yksityiseen päivähoitoyrittäjyyteen?
- Onko olemassa asianmukaisia tiloja päiväkodin perustamiseen? Jos on niin millaisia?

KYSYMYKSET PÄIVÄHOITOYRITTÄJILLE

- Mistä idea syntyi yrityksen perustamisen?
- Pelottiko lähteä yrittäjäksi?
- Miksi valitsitte juuri päivähoitoyrityksen?
- Miksi Ylivieskan alue? Teittekö jonkinlaista tarvekartoitusta?
- Mitä on hyviä/huonoja puolia kahdestaan yrittämisessä?
- Mitä mieltä olette palvelusetelin käyttämisestä?
- Mitä oli yrityksen eri vaiheet? Kauanko prosessi kesti?
- Miten lähteä hankkimaan asiakaskuntaa?
- Millä perusteella valitsitte yritysmuodon?
- Miten päädyitte siihen että ette ole töissä yrityksessä? Miten se on toiminut?
- Yritystoiminnan kannattavuus/riskit
- Mitä päivähoitoyrityksen perustamiseen tarvitsee?
- Miten hinnoittelette palvelun?
- Mitä kustannuksia on?
- Mitkä ovat vaatimukset tilojen suhteen?
- Minkälaista yhteistyötä teette esim. kaupungin tai muiden yksityisten päivähoitoyrittäjien kanssa?